The Byelorussian Times

ЧАС

Двумоўны беларускі часапіс у З.Ш.А.

No.38-39, Vol.7, USPS 345-170 July–September 1982 9-06 Parsons Blvd., Flushing, N.Y. 11357 Price $1.35

CAPTIVE NATIONS WEEK IN NEW YORK

AT THE STATUE OF LIBERTY

On July 25, 1982, Americans to Free Captive Nations (ATFCN) held a traditional Captive Nations Week observance on Liberty Island near the Statue of Liberty. Dr. Valentyna Kalynyk, President of ATFCN, opened the ceremonies and read excerpts from President Reagan's strongly-worded anti-Soviet speech delivered on July 19, 1982, at the signing ceremony of this year's Captive Nations Week Proclamation. She appealed to the governments of the Free World to take prompt action against Moscow's imperialism, colonialism and demanded a condemnation by the U.S. government of Moscow's policies of genocide, Russification, national and religious persecutions of the non-Russian peoples within the USSR. Dr. Kalynyk also made a strong appeal for decolonization of the Russian-Soviet Empire, the USSR, and restoration of freedom and national sovereignty to all captive nations.

Mr. Myron Leskiv acted as master-of-ceremonies. The program consisted of readings of the Captive Nations Week Proclamations by President Reagan, Mayor Edward Koch of New York City, Governors of New York and New Jersey, remarks by prominent captive nations leaders and others.

A resolution was adopted which:

(1) emphasized that a crucial element of U.S. foreign policy should be its relations and attitudes toward the non-Russian nations enslaved within the USSR, since in the event of a military conflict with the USSR, these peoples may very well represent the decisive factor in that war;

(2) called for U.S. military aid to the freedom fighters in Afghanistan and adequate assistance to the countries of Central America which are struggling against communism;

(3) called for all possible aid to the captive nations enslaved by communist Russia and for restoration of their freedom and national independence;

(4) expressed support for President Reagan's embargo of U.S.-licensed equipment to the USSR for construction of the Siberian gas pipeline; and

(5) urged the President to reinstate the U.S. grain embargo against the Soviet Union.

Byelorussian participation in this year's ceremonies at the Statue of Liberty was proportionally greater than in the past. Dr. R. Horoshko read Governor Carey's Captive Nations Week Proclamation, Miss R. Stankievic read Mayor Koch's Proclamation and there were a number of Byelorussian placards, signs and flags.

At the end of the program there was a short parade to the base of the Statue of Liberty where a wreath was placed to honor all Freedom Fighters for Libery and Independence.

OTHER CAPTIVE NATIONS OBSERVANCES IN NEW YORK

In addition to the Captive Nations Week ceremonies at the Statue of Liberty, this year there were two other observances sponsored by the Captive Nations Week Committee and the American Friends of the Anti-Bolshevik Bloc of Nations on July 11, and by the Captive Nations Committee (CNC) of New York, Inc. on July 18. Both events consisted of a parade on Fifth Avenue and a Rally in Central Park.

Our good friend Congressman Mario Biaggi of New York, attended the affair on July 11 and in his speech warned those who may be too trustworthy of Moscow, that the "USSR is not a benign state, its aim is to dominate the world." Congressman Biaggi further noted that the U.S. Congress is a vigorous supporter of freedom for the captive nations and that in his opinion such restoration of freedom will come from within and that the U.S. should foster and encourage internal liberation movements in the captive nations.

A Hungarian representative accused Soviet Russia of war crimes and a Vietnamese representative talked about a number of guerrilla bases that the free Vietnamese have succeeded in establishing in their homeland. A representative of Afghanistan asked for U.S. military aid for his nation presently fighting Russian invaders. A Ukrainian representative recalled

(continued on page 3)

Radio 'Free Kabul' broadcasts to Byelorussian soldiers

A clandestine radio "Free Kabul", operated by the Afghanistan freedom fighters, is now broadcasting to the Soviet occupation army in Afghanistan.

Radio "Free Kabul" has been broadcasting in Byelorussian to Byelorussian soldiers who have been brought in to Afghanistan to replace those "untrustworthy" Soviet Muslim soldiers and, in particular, there was a broadcast my Major Ales Baravy, Vice-President of a Committee for Free Byelorussia, who explained to the soldiers the servile role of the Soviet occupation army in Afghanistan, called for Byelorussian soldiers not to take part in Soviet-sponsored atrocities against the Afghanistan population because, as he put it, these are criminal acts and those participating in them will one day be tried by international tribunals and punished just as were the perpetrators of Nazi war crimes.

Radio "Free Kabul" also broadcast a message from a Ukrainian dissident and a former general of the Soviet Army, Peter Grigorenko, who today heads the Ukrainian Helsinki Group in the West.

A partial view of the Captive Nations Week parade on Liberty island on July 25 showing some of the Byelorussian participants and their signs.

Bielastok Tries to Avoid 'Solidarity'

According to the Associated Press and the Chicago *Sun Times* of May 17, 1982, the Byelorussian city of Bielastok, presently occupied by Communist Poland and therefore subject to the rule of the Jeruzelski Junta, appears to function nearly normally despite the imposition of martial law.

Bielastok with a population of 224,000 is not a small city and is a center of the textile, food processing and small machinery industries. Yet there never was a strong or violent "Solidarity" movement in Bielastok.

On December 13, 1981, when martial law was imposed in Poland, some "Solidarity" activists were interned in Bielastok, but the situation never was out of control or even serious.

The availability of food in Bielastok has not been a major problem because many of the inhabitants have "country connections" and seek them out on weekends to stock up on meat, eggs, poultry and sour cream.

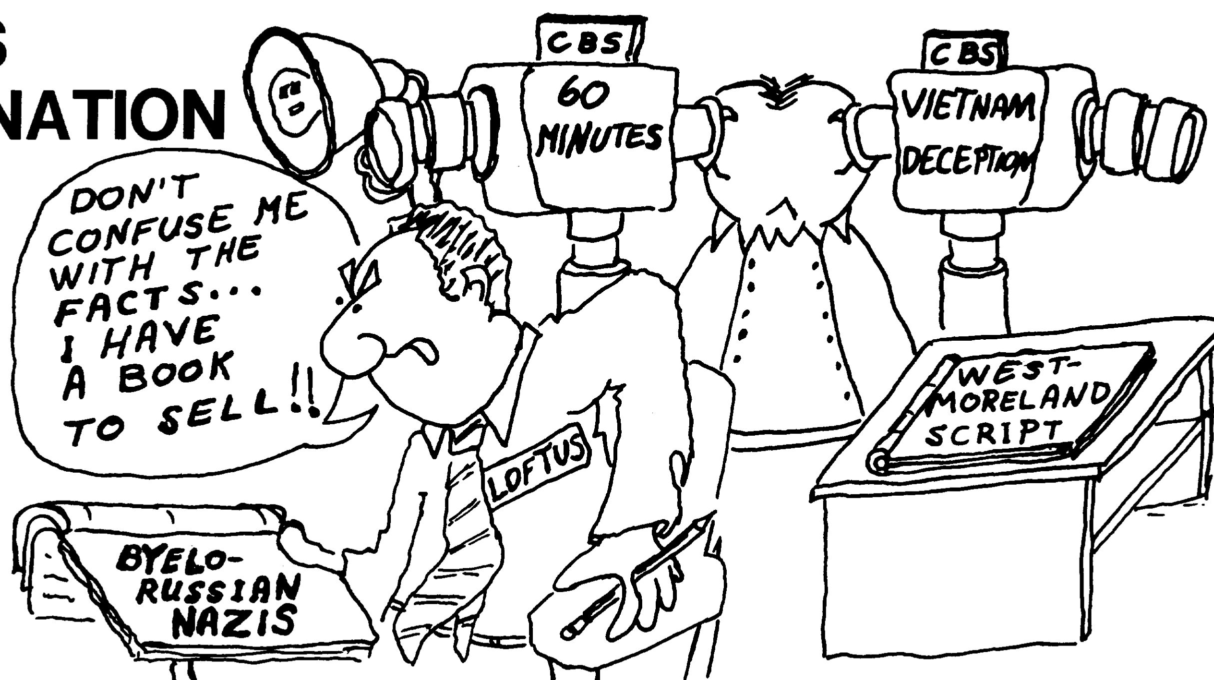
"Things look sort of normal here and have looked normal" said a Bielastok woman "and if it hadn't been for the curfew, nobody could have thought we had a martial law."

The 11PM to 5AM curfew was lifted in Bielastok on May 2 as in Poland itself, but while it was re-imposed in other places after the rioting of May 3–4, it was not re-imposed in Bielastok. Apparently there was no need and it did not matter anyway.

Byelorussians of Bielastok consider "Solidarity" to be a Polish problem and are not eager to get involved in it especially since the Poles regard Byelorussians as "second class citizens" in their Polish Peoples' Republic.

(For location of Bielastok see maps, BYELORUSSIAN TIMES, Nos. 30–35)

C.B.S. SLANDERS BYELORUSSIAN NATION

On Sunday, May 16, 1982, the CBS television program "Sixty Minutes" in a segment called "The Nazi Connection" made a dramatic announcement that, allegedly, "More than 300 Byelorussian Nazis are living in America today." The program's star "witness", John Loftus, pronounced this accusation in an authoritative tone of a man who has just written a book on the subject and noted that these Byelorussians were smuggled into the U.S. with the U.S. Government's approval despite orders by Presidents Franklin D. Rosevelt and Harry S. Truman barring immigration of Nazi war criminals. In other words, both Loftus and CBS are accusing these more than 300 Byelorussians (unnamed except for a few) of being Nazi war criminals.

Indeed, a Byelorussian Nazi Party did exist consisting of almost a dozen members. Its founder I. Akinchyts and his deputy Kazlouski were both assasinated in Byelorussia in 1943 and the Byelorussian Nazi Party was never heard of again until Mr. Loftus "re-discovered" it in 1982.

It is not known what happened to the other maybe ten Byelorussian Nazis, whether some of them are still alive and whether any of them immigrated to the U.S. Surely Mr. Loftus cannot claim to posess omniscient powers which would be needed now to trace these Nazis and to identify their criminal activities, if any. Those few individuals that Mr. Loftus does name, are not from this group.

But of course it is difficult to write a successful book about just a handful of Byelorussian Nazis, it helps if there are at least 300 of them "smuggled" into the U.S., more in Canada, and it also helps to have an opportunity to publicize such a book on nationwide television and in the world-wide press. The story becomes more interesting, when Mr. Loftus adds: "We are talking about the leaders of a (Byelorussian) SS division that fought Americans and the leaders of the Nazi puppet government in Byelorussia that, by the end of the war, had exterminated 25% of the (Byelorussian) civilian population..." The only correct fact in this quote is that 25% of the Byelorussian population did die in the war, but for reasons far different from those stated by Mr. Loftus and the statement as a whole is a direct quote from the Soviet anti-Byelorussian propoganda and as such it clearly shows where Mr. Loftus obtains much of his "information" and how pitifully little he knows or understands about Byelorussian-Soviet relations. Still, Mr. Loftus must find that this is a good way to gain publicity for himself.

If Mr. Loftus intended to propogandize a sensational book, he found an appropriate forum in the CBS Television Network, most recently known for another slanderous program, "The Uncounted Enemy: A Vietnam Deception", the main thrust of which was to place most of the blame for the U.S. loss of the Vietnam War and 57,000 American lives on the shoulders of a "conspiracy" lead by General William Westmoreland, the former commander of the U.S. military forces in Vietnam.

The CBS's Westmoreland project has been characterized as an "Anatomy of a Smear" by Don Kowet and Sally Bedell, two authors, who severely criticized this program in a lenghty article published in T.V. Guide on May 29, 1982. According to that article, the main points of CBS's Westmoreland project were the following:

(1) CBS began the project already convinced that a conspiracy has been perpetrated and turned a deaf ear toward evidence that suggested otherwise;

(2) CBS paid $25,000 to a consultant whose only desire was to "prove" the conspiracy theory;

(3) CBS rehearsed a paid consultant before he was interviewed on-camera;

(4) CBS screened for a "sympathetic witness" – in order to persuade him to redo his on-camera interview – the statements of other witnesses already on film;

(5) CBS never offered the targets of the conspiracy charge an opportunity to refute their accusers;

(6) CBS misrepresented the accounts of events provided by some witnesses while ignoring altogether other witnesses who might have been able to challenge CBS's assertions; and

(7) CBS pulled quotes out of context altering their meaning.

Except possibly for the payment of a large sum of money, the abovementioned tactics used in the Westmoreland affair have been similarly used in the "Sixty Minutes" program about Byelorussian Nazis. Mr. Loftus was the "sympathetic witness" and he was allowed to endlessly accuse Byelorussians of war crimes. However, statements of Byelorussian witnesses were edited out of context and misrepresented. Furtheremore, the Byelorussians were not given the opportunity to repudiate Loftus' and CBS' charges against them.

Both smear programs, the Westmoreland affair and the Byelorussian Nazis, are two additions to a growing number of questionable news programs on CBS that are too colored and biased and no doubt represent the network's attempt to gain for itself a so-called "fearless independence status" regardless of what damage it does to those innocently accused.

In the case of Mr. Loftus, one can perhaps ask whether his appearance in the "Sixty Minutes" program was not connected with an attempt to obtain publicity for his book about Byelorussian Nazis. It was reported in the press that the book's publication is being delayed and the title changed so as to reduce the impact of the commercial aspect of Mr. Loftus' allegations on his credibility.

It will indeed be interesting to read Mr. Loftus' book which we will give its due attention at the proper time. However, based on Mr. Loftus' public statements, our guess is that a better anti-Byelorussian book could not have

(continued on page 10)

COMMENTARY ON BAOC LITIGATION

Now that litigation has so enveloped the BAOC, and shows every indication of spreading to the yet unaffected parishes in the United States, one can ask again the question: why is all this necessary?

A basic question must be answered: Who governs the BAOC? Is it the masses or the hierarchy? Before considering the question, perhaps one should realize what freedom of religion means, at least in the United States. Any person or group may form and belong to a religious body so long as it violates no civil law, and will be given every protection of the First Amendment. This applies to hierarchical polities such as the Roman Catholic Church or congregational ones like the several Baptist Churches and many others.

The BAOC is a hierarchical polity which by definition is non-democratic. People do not vote for their bishops; they do not elect their priests. That is left to the bishop. It is this polity which members of the BAOC voluntarily joined accepting by their voluntary membership the structure, organization and ecclesiastical restrictions upon lay persons in this polity. Freedom of religion and protection of the First Amendment means that the civil law will protect the type of polity which the members of the BAOC joined, i.e., hierarchical. Freedom of religion does not mean that the masses vote for their ecclesiastical officers in the BAOC – in fact that is what the First Amendment will prevent for that would be subversion of the tenets, dogma, rules and regulations which govern the BAOC and which every member voluntarily accepted upon his admission to the BAOC.

So why are some persons so vociferously demanding the right to select their own parish priest, refusing to recognize a bishop, dictating to the hierarchy to convene a general convention? Obviously, these people have little, if any knowledge of the church they had joined. Indeed, some of these persons appear to fit a term coined by Lenin himself: "a useful idiot" which has been applied by the well-known Soviet dissident writer Vladimir Bukovsky in describing members of the International Peace Movement and their pro-Soviet stand on disarmament. Many "useful idiots" have materialized in the ranks of members of the BAOC who appear ready to march to the tune of demagogues who are seeking to subvert the traditional hierarchical polity of the BAOC and to replace it with a quasi-proletariat type.

Perhaps there is an expedient solution to this problem. The religious protection provisions of the United States law ensure that any member not satisfied with his religious organization may leave peacefully. Consequently, it may be beneficial if former Archbishop Mikalay's supporters convene a so-called general convention or sobor, not under the auspices of the BAOC, but to establish their own brand of religious organization most suited to them. Evidently the present hierarchical structure in the BAOC is unacceptable to them. At this sobor the demagogues and their masses of "useful idiots" will be free to elect their own primate, bishop, priest or any one else they desire and that will be protected by United States law.

There is one drawback to this approach, however. The new religious body cannot be called the BAOC and the departing BAOC members will have to depart without church property, including cash and real estate. The present dissenters and supporters of former Archbishop Mikalay should give serious consideration to this approach which will amicably resolve the present difficulty in the church. Otherwise litigation will continue until civil courts establish the primacy of the BAOC under its constitution, tenets, doctrine, rules, regulations and traditions as they have been in existence for many years. There is no place in the BAOC for demagogues, subversionists, prophets of a new order or their "useful idiots". For them the road is open: the formation of a new religious organization which will incorporate in a legally protected form all the new tenets, democratic principles and proletariat rule of the masses.

– Valentine Horoshko

LITIGATION in the BAOC

By Valentine N. Horoshko *

*Valentine N. Horoshko, a New York City attorney, is counsel to the Consistory of the BAOC and is an authority on church litigation.

* * *

CONSISTORY SUES MICHAEL MACUKIEVIC IN TORONTO

Former Archbishop Mikalay (Michael Macukievic) of the Byelorussian Autocephalic Orthodox Church (BAOC) is a defendant in an action recently commenced by the Consistory of the BAOC in the Supreme Court of Ontario. After a several month delay due to the inability of process servers to find Macukievic in Toronto, a writ of summons, statement of claim, and notice of motion, along with affidavits, were finally served upon the former bishop's counsel who agreed to accept service in behalf of his client rather than face a court-ordered substituted service for evading service of process.

BACKGROUND

In late April 1982, the Consistory's counsel in Toronto, Stitt, Baker & McKenzie, the Toronto office of Baker & McKenzie, the large United States-based international law firm of some 500 attorneys in its world-wide offices in Europe, Great Britain, South America, Australia, Asia, as well as the United States and Canada served subpoenas upon a member of the parish council of St. Kirylla of Turau in Toronto and upon an officer of the bank in which parish funds were deposited to appear for an examination on May 7, 1982. After these subpoenas became known to the parish council on or about April 30, 1982, former Archbishop Mikalay sent a letter dated May 1, 1982 to the Primate of the BAOC, Metropolitan Andrew, and to other persons, that he was resigning "from active participation in the BAOC."

In addition, Mikalay also sent an apparently open letter dated May 1, 1982 to "Fathers and Believers of BAOC" wherein he reiterated:

"Since there appears to be no end to civil litigation within our BAOC and my efforts to stop them produced no desirable results I am retiring from active participation in the BAOC."

Mikalay then requested that the "dear sisters and brothers do not take to heart my going into retirement."

A third related writing signed by Mikalay appeared at the time. This was a "Letter of Release" of Priest Alexander Janowski, dated April 28, 1982.

On the following day, Sunday, May 2, 1982, a parish meeting of St. Kirylla of Turau took place at which time Mikalay's letter of resignation was read. It appeared that on Sunday, May 2, 1982, a pending action by the Consistory against Mikalay was academic and in fact, all other pending law suits affecting the BAOC, including the one in Highland Park, New Jersey, could be terminated immediately. However, such fortuitous conclusion to law suits did not materialize.

Apparently Mikalay's letter of resignation, the letter to "Fathers and Believers" and the Letter of Release of Alexander Janowski created a furor in some circles, especially since Mikalay was supposed to appear as an expert witness at a trial in New Jersey in support of a group of secessionists from the American Diocese, which at that time had been scheduled for May 5, 1982. If Mikalay had resigned from "active participation" in the BAOC, his supporters in New Jersey who had based their defense on the theory that Mikalay "took over" their parish, no doubt would have been greatly prejudiced. Likewise, if Mikalay conceded that he left the BAOC, it is questionable whether he could appear as an expert witness in behalf of the secessionists.

In any event, it appears that on Monday, May 3, 1982, a conference occurred in Toronto among Mikalay, Mr. Ganko, a member of the parish council, and Dr. Boris Ragula, a medical doctor from London, Ontario. On May 4, 1982 another medical doctor, Joseph Sazyc, of Michigan, arrived in Toronto. Shortly thereafter a letter surfaced dated May 3, 1982, signed by Mikalay reneging upon his letter of resignation of two days earlier. The letter of May 3, 1982, written originally in English, was addressed to Metropolitan Andrew and stated:

"In response to the protests and requests of the parishes and parishioners of BAOC in Cleveland, Detroit, Highland Park, and Toronto. I am withdrawing my offer of departure from active life of BAOC as stated in my letter May 1, 1982."

Several questions arise. Was Mikalay pressured to rescind his resignation? If so by whom? It does seem somewhat incongruous that one would send his resignation on Saturday and then renounce it on Monday – in just two days – on the basis of receiving "requests" and "protests" from four parishes in the United States and Toronto. How were these "requests" and "protests" transmitted to Mikalay in that brief span of time – certainly not by mail. In fact, it is questionable whether Mikalay's Saturday's letter of resignation had even been received by these parishes by Monday. More importantly, perhaps, is how did these parishes decide that they wished Mikalay to reconsider his resignation. In the past such important expressions of popular will, e.g., joining Mikalay's jurisdiction, had been by alleged majority vote at specially-called parish meetings which presumably would have had to include an agenda of the extraordinary meeting. Surely there was insufficient time from Saturday to Monday to effectuate the parishioners' opinions to which Mikalay had given so much weight in the past in a democratic manner.

One can only speculate as to what had occurred during the several days from Saturday, May 1, to Monday, May 3, which caused Mikalay to recant his decision to withdraw "from active participation in the BAOC" as he had expressed in his letter of resignation to Metropolitan Andrew, his letter to "Fathers and Believers of BAOC" and by implication in his "Letter of Release" of Alexander Janowski. At the very least, Mikalay owes his adherents and supporters an explanation of these events.

Thus, for a brief time it appeared as if litigation in the BAOC would be ended by Mikalay's resignation. Indeed, Mikalay's resignation was a statesmanlike act of a true bishop for which he would have received due credit. However, with Mikalay's recantation of his resignation the status quo ante reappeared and litigation proceeded.

STATEMENT OF CLAIM

The Consistory's statement of claim which has been served upon Mikalay is against Michael Macukievic, "formerly known as Archbishop Mikalay" and categorizes Mikalay as "priest and former bishop of the BAOC." The statement of claim further alleges that defendant "on a number of occasions, violated the Statute and certain canons and traditions of the BAOC by interfering with the affairs of the American Diocese of the BAOC and by refusing to abide by valid decisions of the Council of Bishops, in particular, he has purported to re-appoint priests rightfully dismissed by Metropolitan Andrew and sought to take-over parishes within the American Diocese."

The statement further continues that the Council of Bishops indicted the defendant of "wilfully undermining the BAOC" and subsequently, on the 16th day of May, 1981, the Council of Bishops "suspended the defendant as Bishop of the BAOC."

"As a result of the decision of the Council of Bishops, alleged in paragraphs 11 and 13 herein, the defendant is deprived of his status as an archbishop of the BAOC and as governing bishop of the European Diocese of the BAOC. Also, the defendant has no capacity or authority to perform holy liturgy, rites or services in the BAOC with respect to any member of the Parish of St. Kirylla of Turau or any other member of the BAOC."

"19. At all material times since the making of the decisions alleged in paragraphs 11, 12, 13, 14 and 15 herein the defendant in breach of his obligations to Metropolitan Andrew, to the Council of Bishops and the BAOC has:

(a) represented himself to the public and in particular to the members of the Parish of St. Kirylla of Turau and other adherents to the tenets of the BAOC, as a bishop of the BAOC;

(b) purported to exercise the authority of the governing bishop of the European Diocese of the BAOC;

(c) conducted holy liturgy, rites and services of the BAOC in the Parish of St. Kirylla of Turau and elsewhere;

(continued on page 5)

President Reagan issues a strong anti-Soviet Captive Nations Week Proclamation

At a Signing Ceremony in the Rose Garden Reagan Sharply Denounces Russian Imperialism and Urges More Aggressive U.S. International Broadcasting Policy

On July 19, 1982, President Ronald Reagan proclaimed July 18–25 Captive Nations Week and used the occasion for one of the strongest verbal attacks he has yet made against Soviet tyranny and expansion of totalitarianism.

At a signing ceremony in the White House Rose Garden before 200 guests President Reagan delivered a speech in which he reminded the guests that communism's goal is the "domination of every nation on earth."

"The tragedy of our time", he continued, "is that this goal has been so widely achieved. Throughout Eastern Europe, Asia and now in Africa and Latin America, nation after nation has fallen prey to the ideology that seeks to stifle all that's good about the human spirit, even as it attempts to justify communist rule." ... "This goal has been achieved", he said "by military force or by subversion practiced by a revolutionary cadre whose only ideal is the will to power.

"It hasn't meant, as promised, a new classless society or the dictatorship of the proletariat. It has, instead, meant forced labor and mass imprisonment, famine and massacre, the police state and the knock on the door in the night."

Expressing his hope that those countries of Eastern Europe and elsewhere now under communist rule will someday regain their national sovereignty, the President said: "We in the West must do more than merely decry attacks on human freedom. The nature of this struggle is ultimately one that will be decided, not by military might, but by spiritual resolve and confidence in the future freedom especially in the face of the decaying and crumbling dreams of Marxism/Leninism.

President Reagan went on to say that totalitarian regimes can be eroded from within by nonviolent popular pressure and noted how effective such pressure has been in Poland. In quoting from a letter received from a certain "Solidarity" leader, the President emphasized the power of ideas and international broadcasting as their carrier to the enslaved nations of Eastern Europe and that in the long run this may be the least expensive

(continued on page 9)

CAPTIVE NATIONS WEEK

(continued from page 1)

how Ukraine was denied all Western aid in its unsuccessful struggle against Russia after the First World War, and he also warned, that if nuclear war comes Russia will start it since it "has no scruples in starting a nuclear holocaust." This remark apparently caused an angry reaction among unknown persons who were chased by the police.

Since the start of the "Solidarity" movement in Poland, Polish speakers generally have begun to practice what may be called a form of "class superiority" among the captive nations with their endless boasting and with their high sounding slogans, as, for example, that "Poland is fighting for all Slavs." This sounds exactly like the Russian theory of Pan-Slavism. Byelorussians and others who know the Poles know from experience that the Polish brand of imperialism is no better than the Russian variety and that the Poles certainly are not fighting for Byelorussians. At most they would want to annex a piece of Byelorussian territory to Poland and such public utterances by the Poles lately have become offensive.

Byelorussians did not participate in an organized manner in the affair on July 11 and it is notable that among the other participating nationalities and organizations, not one speaker, with the exception of the Afghanistanian representative, mentioned Byelorussia by name. This may suggest why Byelorussians tend to cooperate more with the CNC and the ATFCN. A report on the third observance of the Captive Nations Week in New York on July 18, has been delayed and will be published later.

Dr. R. Horoshko reads Governor Carey's Captive Nations Week Proclamation at a rally near the Statue of Liberty. Dr. V. Kalynyk is on the left.

„БЕЛАРУСЫ Й ПАЛЯКІ"

У сёньняшні час увесь сьвет моцна пераняўся падзеямі ў Польшчы й агульна кажучы, уважае, што Палякі ёсьць добрыя сумленныя людзі моцна пакрыўджаныя Расейцамі. У гэты час таксама забываецца або прамоўчваецца той факт, што польскі імпэрыялізм і шавенізм нічым не адстае ад расейскага, а для Беларусаў можа быць яшчэ горшым. Аб гэтым сёньня сьведчыць тое, што ў Беласточчыне пад польскай акупацыяй забаронены беларускія школы. Афіцыйна на гэта не адважылася нават Масква ў Савецкай Беларусі.

Каб паказаць праўдзівае аблічча Палякаў і польскай палітыкі, мы пачнем перадрукоўваць, ад часу да часу, некаторыя матэрыялы з кніжкі К. Езавітава „Беларусы й Палякі", Коўна, 1919 г.. Гэта зборнік дакумантаў і фактаў з гісторыі акупацыі Беларусі палякамі ў 1918 і 1919 гадох. Дакуманты ўзяты з трох крыніцаў: (1) з архіву Міністэрства Беларускіх Справаў Жамойцкай дзяржавы, (2) з архіву Рады Міністраў Беларускае Народнае Рэспублікі й (3) з асабістага архіву аўтара.

Якраз цяпер, калі Беларусы ў акупаванай Палякамі Беласточчыне пачынаюць пратэставаць і дамагацца сваіх правоў, будзе на часе ўспомніць як Палякі акупавалі Беласток у 1919 годзе:

ДАКЛАД В. РАДЗЯЛОЎСКАГА
Аб Становішчы Акупаванага Палякамі Беластоку МІНІСТРУ БЕЛАРУСКІХ СПРАВАЎ 1919 год

Беласток замёр. Горад у якім жыцьцё кіпела пад расейскай і нават нямецкай акупацыяй – зусім заціх.

З прыходам польскага войска мясцовыя палякі зрабіліся вельмі нахабнымі. Польскія ўрадоўцы, пад кіраўніцтвам прэзыдэнта Пухальскага, у першую чаргу забаранілі друк і выданьне ўсялякіх брашураў, агалошаньняў і афішаў па беларуску, расейску й нямецку, але не адважыліся зачыніць старую газэту „Голас Беластоку" якая выходзіла на расейскай мове яшчэ нейкі час пасьля заняцьця гораду. Цяпер і гэтая газэта зачыненая.

Ва ўсех установах забаронена гаварыць на вышэй успомненых мовах. Расейцаў і немцаў на работу не прыймаюць, тлумачучы адмову недахопам работы й свабодных мейсцаў. Ёсьць выняткі для нямногіх, зусім апалячаных. Праўда, работу цяпер цяжка дастаць нават і Палякам, бо ўсе фабрыкі стаяць. На жалезную дарогу таксама цяжка ўладзіцца, бо цягнікоў мала дзеля недахопу паравозаў.

Мясцовае насельніцтва, у вялізарнай бальшыні – беларусы, але аб гэтым гаварыць небясьпечна, нават з добра знаёмымі палякамі. На вуліцах не рэкамендуецца гаварыць па расейску – адразу трападзеш у „маскалі й бальшавікі".

Да жыдоў адносіны яшчэ горшыя. На прыклад, жаўнеры на вуліцы проста зьнімалі з жыдоў боты, плашчы, марынаркі й, наагул, што ім хацелася, кажучы, што ўсё гыта зроблена з нямецкага тавару. З прыходам арміі Галера, становішча для жыдоў стала яшчэ горшае. Тут ужо не агранічвалася распрананьнем, але й забіралі ў крамах тавары без грошаў, абрэзвалі жыдам бароды й пэйсы, самачынна праводзілі вобыскі па кватэрах, забіралі грошы й каштоўнасьці. На вуліцах мясцовымі ўладамі былі расклееныя заклікі да польскага насельніцтва „ня верыць ані аднаму расейцу ані жыду, бо ці жыд ці маскаль, гэта бальшавік". Аднак гэтыя заклікі былі сарваныя ў першую ноч, а армія Галера ўжо выйшла на фронт. Тыя дні прайшлі як страшны кашмар, і з гадзіны на гадзіну чакалі пагрому; усялякі гандаль быў спынены й нават цяжка было дастаць хлеба.

З прыездам амэрыканскай камісіі пад кіраўніцтвам сэнатара Маргентаў (жыд), адносіны зьмяніліся.

Што да рэлігіі, пакуль-што не перашкаджаюць маліцца нікому, як хто хоча, але забіраюць праваслаўныя цэрквы пад касьцёлы. Так, напрыклад, пераробленa на касьцёл Дайлідская царква й гэтае-ж самае зьбіраюцца зрабіць у Супрасьлі, Старасельцах і Беластоку (із новабудаванага сабору); царкоўныя землі ўжо забраныя й адданыя ў арэнду.

Наагул, чыста беларускі край злачынна й старанна апалячваюць.

Жыдоўскае, нямецкае, расейскае й часткова польскае насельніцтва незадаволеныя палякамі, галоўна дзеля беспрацоўніцтва. Пры заняцьці краю беларусамі, гэта трэба будзе мець на ўвазе.

Беларусаў і расейцаў на службе ў Палякаў і адданых ім, або тых якія прытвараюцца служыць палякам, – няма. Выняткам ёсьць толькі дзьве асобы: (1) бышы паліцыйны наглядчык беластоцкага сьледчага аддзелу, Сьцяпанаў, каторы пазваляў сабе ўсялякія зьдзекі, насьмешкі, гвалты й пабоішчы над арыштованымі непалякамі, і (2) Уладзімір Зенковіч, раней падлізаўшыся да беларускай нацыянальнай работы ў Горадні, а сёньня прыехаўшы ў Беласток служыць „верай і праўдай" палякам. Ён апублікаваў у мясцовых газэтах, што з Горадзенскай Беларускай Радай нямае ніякіх справаў ці сувязяў і, хоць ён лічыўся сябрам Рады, фактычна ніякіх абавязкаў не выконваў і просіць лічыць сябе як зусім адыйшоўшага ад Рады.

Беласток, 25 ліпеня 1919
– В. Радзялоўскі

The Byelorussian Times
ЧАС
Двумоўная беларуская часапіс у ЗША
USPS 345–170
9–06 Parsons Blvd.
Flushing, N.Y. 11357
U.S.A.
A Byelorussian Newspaper
Published bimonthly in January, March, May, July, September and November.
Dr. Roger Horoshko, Publisher
Annual Subscription
$8 U.S. currency only
Postmaster:
Send address changes to the
BYELORUSSIAN TIMES
Box 141, Whitestone, N.Y. 11357
Second Class Postage Paid at
Flushing, N.Y. 11355
„ЧАС"
Двумоўная
беларуская газэта
Выходзіць 6 разоў на год у студзені, сакавіку, травені, ліпені, верасьні й лістападзе.
Др. Р. Гарошка, Выдавец
Гадавая Падпіска
8 амэрыканскіх даляраў
У замежнай валюце дабаўце 5 дал. для замены на даляры.

Выступленьне Мікалая ў Судзе ў Ню Брунсвіку

18-га й 19-га травеня 1982 г. ў Вярхоўным Судзе ў Ню Брунсвіку, Ню Джэрзі, выступаў Арх. Мікалай як эксперт па боку Яноўскага, Дубягі й Русака ў царкоўнай справе супраць а. Яна Бруцкага (цяпер Ўладыкі Ізяслава) й Віктара Лосіка.

Ніжэй друкуюцца вытрымкі з Мікалаявага сьведчаньня на судзе на падставе афіцыйнага судовага пратаколу:

(1) Ужо ў 1979 годзе Мікалай ведаў, што а. Ян Бруцкі будзе япіскапам БАПЦ і нават у сваім лісьце да а. Васіля Кендыша з дня 19/XII/1980 г. пісаў, што ён ня мае нічога супраць каб а. Ян Бруцкі быў япіскапам БАПЦ. Гэта было пасьля афіцыйнага назначэньня а. Бруцкага ў кандыдаты на япіскапа Радай БАПЦ на паседжаньні ў Дораты, Ню Джэрзі, ў лістападзе 1980 г.

Цяпер Мікалай не прызнае Ўладыкі Ізяслава япіскапам БАПЦ галоўна таму, што афіцыйнае назначэньне а. Яна Бруцкага ў кандыдаты на япіскапа Радай БАПЦ адбылося без Мікалаявай прысутнасьці й згоды, хоць Мікалай быў запрошаны на гэтае паседжаньне Рады ў Дораты але ён сьведама не захацеў прыехаць туды.

(2) На судзе Мікалай казаў, што паседжаньне Рады БАПЦ ў Дораты было непраўнае дзеля гэтых трох прычынаў: (а) Нябыло Мітрапаліта, паседжаньне вёў Сакратар Кансысторыі, а. Васіль Кендыш, і гэта ёсьць нібы-то супраць статуту БАПЦ й пункту каторы, як Мікалай прызнаўся, ён зьмяніў толькі тыдзень перад судом; (б) Карысталіся ўпаўнаважаньні. Аднак было паказана на падставе папярэдніх пратаколаў паседжаньняў Рады, падпісаных самым Мікалаям, што ўпаўнаважаньні традыцыйна карысталіся на паседжаньнях Рады БАПЦ; (в) Некаторыя сябры Рады былі нібы-то неправідлова назначаныя Мітрапалітам.

(3) Згодна Мікалаявых сьведчаньняў, царкоўныя справы не павінны разглядацца ў цывільных судох хоць ён і прызнаўся, што ў 1968 г. сам выступаў як эксперт па боку Арх. Васіля ў Брукліне, Ню Ёрку, і тады сьведчыў, што ўлада япіскапа ёсьць „абсалютная".

(4) У апініі Мікалая Агульны Сабор БАПЦ можа разьвязаць усе царкоўныя праблемы. Мікалай аднак ня мог даць прыкладу калі і дзе склікаўся Агульны Сабор каб разглядаць справу звальненьня аднаго парафіяльнага сьвятара й назначэньня другога на ягонае мейсца. Было таксама зазначана, што Агульны Сабор не склікаўся ў 1972 г. калі Мікалай замяніў аднаго парафіяльнага сьвятара другім у Дэтройце.

(5) Мікалай аднак цьвердзіў, што ён ня можа ўважаць звальненьне Яноўскага й назначэньне а. Яна Бруцкага да парафіі ў Гайлянд Парк як звычайную замену сьвятароў. Мікалай бачыць у гэтым глыбейшае значэньне, спробу Мітрапаліта абыйсьці нутраныя царкоўныя ўстановы як Царкоўны Суд або я го самога, хоць прызнае, што Мітрапаліт меў права звальняць Яноўскага. На судзе Мікалай прызнаўся, што калі-б Яноўскі чуўся пакрыўджаным сваім звальненьнем яму асабіста трэба было-б апэляваць да Царкоўнага Суду чаго ён не зрабіў. За Яноўскага заступаўся й выступаў Мікалай.

(6) Мікалай сказаў, што ён пераняў парафію ў Гайлянд Парку, назначыў Яноўскага сьвятаром там хоць Яноўскі ўжо быў звольнены Мітрапалітам і прыказаў а. Яну Бруцкаму ня служыць у Гайлянд Парку таму, што а. Бруцкі „зламаў царкоўныя законы... і пайшоў у цывільны суд". Мікалай ня ўважае гэтага свайго акту як зламаньне закону з ягонага боку а кажа, што „гэта было патрэбнае" бо пайшлі ў сьвецкі суд.

(7) Мікалай чытаў з канонаў, што адзін япіскап можа ўмяшацца ў Епархію іншага япіскапа толькі тады, калі будзе хрысьціянская патрэба й гэта толькі са згодаю, пазволам і на просьбу іншых япіскапаў. На пытаньне адваката ці Мікалаю трэба было дастаць пазвол ад другіх япіскапаў пакуль умешвацца ў парафію ў Гайлянд Парку і ці былі другія япіскапы ў каторых можна было-б дастаць пазвол, Мікалай адказаў „Не". У сучаснай справе Мікалай бачыць вынятковую сытуацыю. Ён рашыў тут умяшацца й назначыць сябе кіруючым япіскапам на мейсца Мітрапаліта Андрэя таму, што справа пайшла ў суд – у іншым мейсцы кажа „каб не дапусьціць да суду" і ў гэтым усім, апіраючыся на выражэньні „часовае пераняцьце", ня бачыць нічога кепскага.

(8) Мікалаю была прачытана прысяга япіскапа, каторую кожны япіскап складае і згодна каторай абяцае, што, нават пад загрозай сьмерці, ён не паддасца ўплывам цывільных уладаў, уплывовых асобаў або грамады ці табуну, будзе моцна трымацца Сьвятых Законаў, ня будзе ўмешвацца ў Епархію іншага япіскапа, ня будзе прыймаць сьвятара з другой Епархіі ў сваю без адпускной граматы, і інш. На пытаньне ці Мікалай зламаў гэтую сваю прысягу ён адказаць „нямог" бо ў судзе яму былі даныя копіі прысягі паангельску й паўкраінску, а Мікалай складаў прысягу паславянску. Раней у судзе Мікалай сьведчыў, што ён здабыў сваю духовую асьвету ў украінскай сэмінарыі.

LITIGATION in the BAOC

(continued from page 3)

(d) used the vestments, chalices, books, records and archives, referred to in paragraph 8 herein, in holding himself out to the public as a bishop of the BAOC and in performing holy liturgy, rites and services of the BAOC;

(e) failed to return to either Metropolitan Andrew or the Consistory the vestments, chalices, records, books and archives referred to in paragraph 9 herein;

(f) solicited and received, on his own behalf of the BAOC, donations from the members of the Parish of St. Kirylla of Turau and others, who believe they are making donations to a bishop of the BAOC or to the BAOC;

(g) failed to account to Metropolitan Andrew for the monies so received from members of the Parish of St. Kirylla of Turau and others and in fact, used the said monies for his own purposes and not those of the BAOC;

(h) prevented Metropolitan Andrew from performing the office of governing bishop of the European Diocese;

(i) prevented Bishop Iziaslav from performing the office of Rector of the Parish of St. Kirylla of Turau."

"20. These wrongful acts of the defendant are deceive and are calculated to deceive members of the BAOC and the public generally into believing:

(a) that he has the status and authority of a bishop of the BAOC and of the governing bishop of the European Diocese; and

(b) that he has the status and authority to perform holy liturgy, rites and services of the BAOC."

"21. The Plaintiffs therefore claim:

(a) An injunction restraining the defendant or anyone on his behalf from representing himself to be a bishop of the BAOC or in any manner similar as to be calculated to deceive the public into believing that he is in any way connected with the authorities of the European Diocese of the BAOC;

(b) An injunction restraining the defendant from doing or refusing to do any act with a view to interfering with the plaintiff, Metropolitan Andrew, in the exercise of his powers of the performance of his duties as governing bishop of the European Diocese of the BAOC and from asking, threatening, inviting, encouraging, urging or enjoining any person or persons from doing or refusing to do any act with a view so to interfere with the plaintiff, Metropolitan Andrew;

(c) An injunction restraining the defendant from doing or refusing to do any act with a view to interfering with the plaintiff, Bishop Iziaslav, in the performance of his duties as Rector of the Parish of St. Kirylla of Turau and from asking, threatening, inviting, encouraging, urging or enjoining any person or persons from doing or refusing to do any act with a view so to interfere with the plaintiff, Bishop Iziaslav;

(d) An injunction restraining the defendant or anyone on his behalf from performing holy liturgy, rites and services of the BAOC, including without limitation, communion, confessions, marriages, baptisms and burials at the Parish of St. Kirylla of Turau or elsewhere, within the jurisdiction of this Honourable Court;

(e) An injunction restraining the defendent or anyone on his behalf from using any of the vestments, chalices, books, records and archives which the defendent holds as trustee, by virtue of formerly holding the office of bishop of the BAOC, for the purpose of representing or in any manner calculated to represent himself as a bishop of the BAOC or as in any way connected with the authorities of the European Diocese;

(f) An injunction to restrain the defendant from soliciting donations from members of the Parish of St. Kirylla of Turau or of the BAOC and from removing from any banking account in the name of the BAOC any funds deposited therein, either by cash or by cheque or otherwise;

(g) Interim injunction until trial in the terms set out in (a) – (f) above;

(h) A reference to the Master for an accounting of all funds received by him from members of the BAOC as a result of solicitations or otherwise and payment of the amount found due to the plaintiffs on the taking of such accounts;

(i) Recovery of possession from and return by the defendant of all vestments, chalices, books, records and archives which the defendant holds as trustee by virtue of formerly holding the office of bishop of the BAOC;

(j) Their costs of this action;

(k) Such further and other relief as this Honourable Court may seem just."

LITIGATION IN HIGHLAND PARK

On May 5, 6, 18 and 19th, 1982, the case of Rev. John Brucky and Victor Losik against Rev. Alexander Janowski, Eugene Dubiago and Vasil Rusak was before Judge Richard S. Cohen of the Superior Court of New Jersey in New Brunswick, New Jersey.

On May 24, 1982, Judge Cohen for the second time declined to decide the substantive issue of the law suit in the following words:

"I am reluctant to try to unravel all of this. First of all, neither the Metropolitan, the Archbishop nor the BAOC is a party in this case. One can not adjudicate matters touching the very heart of the BAOC's structure and near future in their absence."

On July 19, 1982, Rev. Brucky (Bishop Iziaslav) and Victor Losik filed a notice of appeal. Thus, the New Jersey litigation will continue in the Appellate Division of the Superior Court.

CONCLUSION

Litigation in the BAOC is expanding with the commencement of the Consistory's action against Mikalay in Toronto and the appeal in New Jersey. Ironically, for a brief moment it appeared as if all of this litigation would be rendered academic by Mikalay's resignation. Indeed, a question arises as to who is responsible for litigation? If Mikalay had not reneged upon his resignation there presently would be no law suits in Toronto, New Jersey and elsewhere.

З ЦАРКОЎНАГА ЖЫЦЬЦЯ Ў МЭЛЬБУРНЕ

ВЯЛІКАЯ МІЖЦАРКОЎНАЯ ЎРАЧЫСТАСЬЦЬ

У нядзелю 30 травеня 1982 г. ў Мэльбурне, Аўстраліі, адбылася вялікая міжцаркоўная й міжрэлігійная ўрачыстасьць на абыходзіны „Зьніспасланьня Сьвятога Духа" ў адной з найбольшых цэркваў гораду, у „Scott Church". Самую ўрачыстасьць арганізавала шырака ведамая ў Вікторыі (Аўстраліі) міжцаркоўная арганізацыя В.І.Ч.І.К. да якой належыць БАПЦарква каторую рэпрэзэнтавалі на ўрачыстасьці а. Аляксандар Кулакоўскі, Настаяцель Прыходу Сьв. Віленскіх Мучанікаў і брат Захары як чытач „Дзеяньняў Сьвятых Апосталаў".

На ўрачыстасьці таксама прысутнічала духавенства ад іншых праваслаўных цэркваў уключаючы: Антыяхійскую, Асырыйскую, Армянскую, Ягіпецкую (Копты), Індыйскую, Румынскую й Украінскую. Ад неправаслаўных былі рэпрэзэнтаваныя пратэстанты, каталікі й „Армія Збаўленьня".

Падчас урачыстасьці й Багаслужбы царква была перапоўнена вернікамі розных пацыянальнасьцяў і веравызнаньняў а ў вялікім хоры сарганізаваным на гэтую ўрачыстасьць, сьпявала больш як дзесяць маладых беларускіх сьпявачак.

Сярод арганізатараў і прысутных засталося вельмі добрае ўражаньне па гэтай надзвычайна ўдалай ўрачыстасьці.

81-Я ЎГОДКІ МІТРАПАЛІТА АНДРЭЯ

У нядзелю 4 ліпеня, 1982 г., Парафія Сьв. Віленскіх Мучанікаў у Мэльбурне ўрачыста адзначыла 81-я ўгодкі жыцьця Блажэннага Ўладыкі Андрэя, Мітрапаліта БАПЦ. На ўрачыстую Багаслужбу сабралася шмат людзей. Прыгожа сьпяваў узмоцнены хор і адчуваўся сьвяточны настрой.

Пасьля Літургіі, Настаяцель Парафіі а. Аляксандар Кулакоўскі паінфармаваў прысутных аб жыцьці Мітрапаліта, аб ягонай няўтомнай працы для дабра БАПЦ і для ўсяго беларускага народу і расказаў пра сучасныя абставіны ў БАПЦ. Быў адслужаны Малебен за здароўе Мітрапаліта Андрэя і прасілася Бога даравацъ Блажэннаму Ўладыку духовых і фізычных сілаў і жыцьця на многія гады. Малебен закончыўся многалецьцем для Мітрапаліта й для ягонай Багалюбівай паствы.

Пасьля Багаслужбы, стараньнямі працавітых і ахвярных Сястрыцаў, быў прыгатаваны пачастунак у прыцаркоўнай залі.

Варта зазначыць яшчэ адно няштодзённае здарэньне; на ўрачыстасьці прысутнічалі беларускія госьці з Галяндыі – Ян і Ніна.

– а. А. Кулакоўскі

Easter Greetings to Metropolitan Andrew from Patriarch Demetrios and Archb. Chrysostomoy

FROM PATRIARCH DEMETRIOS:

'Αριθμ. Πρωτ. 163

'Ιερώτατε Μητροπολῖτα κύριε 'Ανδρέα, ἐν 'Αγίῳ Πνεύματι ἀγαπητέ ἀδελφέ καί συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ 'Ιερότητι καί εἰρήνη παρά Θεοῦ.

'Υπαντήσαντες καί ἑορτάσαντες μετά τῶν περί ἡμᾶς πιστῶν τήν λαμπροφόρον τοῦ Κυρίου 'Ανάστασιν, μετά πολλῆς τῆς χαρᾶς ἀπεδεξάμεθα τάς ἐπί ταύτῃ ἀδελφικάς προσρήσεις καί εὐχάς τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς 'Ιερότητος.

Τό " 'Αληθῶς 'Ανέστη " αὐτῇ ἀντιφωνοῦντες, εὐχόμεθα δαψιλῆ τήν χάριν καί πλούσια τά δωρήματα ἀπό τοῦ 'Αναστάντος Χριστοῦ, παρ' Οὗ καί τά ἔτη αὐτῆς εἴησαν ὡς πλεῖστα, ὑγιεινά καί σωτήρια.

Ἅγιον Πάσχα τοῦ ͵αϡπβ'.

Translation from Greek:

Document 163.

To the Metropolitan Andrew, in the Holy Spirit, the grace and peace of God to you.

Having celebrated the great Feast Day of the glorious Resurrection of our Lord, with great joy we received the greetings from your Holiness.

Expressing the "Truly He is Risen", we pray for you and that the Resurrected Christ will grant you His Grace, and that your future years will be many, in good health and leading to salvation.

Holy Easter, 1982
Patriarch Demetrios

From ARCHBISHOP CHRYSOSTOMOY of CYPRUS:

† Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ, ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, κυρίῳ 'Ανδρέᾳ, ἀσπασμόν ἅγιον ἐν Χριστῷ ἀναστάντι.

Πεπληρωμένοι φωτός ἀϊδίου, ἐκ τάφου ἀνατείλαντος Χριστοῦ, ἄσμενοι ἐδεξάμεθα καί τάς ἑορτίους τῆς 'Υμετέρας ἀγαπητῆς Σεβασμιότητος προσρήσεις καί εὐχάς.

Εὐχαριστοῦντες ἐπ' αὐταῖς θερμῶς, ἀντευχόμεθα τῇ 'Υμετέρᾳ Σεβασμιότητι ὑγιείαν ἀκλόνητον, ζωήν πολυχρόνιον καί δαψιλῆ ἄνωθεν ἐνίσχυσιν καί ἐνδυνάμωσιν ἐν τοῖς ἱεροῖς Αὐτῆς ἔργοις.

'Απονέμομεν τῇ 'Υμετέρᾳ Σεβασμιότητι καί αὖθις τόν ἀναστάσιμον ἡμῶν ἀσπασμόν.

Μετά τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης

'Ι. 'Αρχιεπισκοπή Κύπρου,
Ἅγιον Πάσχα 1982.

Translation from Greek:

To His Eminence the Metropolitan Andrew, we greet you in Christ Resurrected.

Being filled with the eternal light of the Resurrected Christ, we were pleased to receive your greetings and wishes.

Thanking you for this, we return your greeting with the prayer for good health, a long life and God's strength in your Holy work.

We send you the Easter greeting.

With love in our Lord,
Archbishop Chrysostomoy

Holy Easter, 1982

МІКАЛАЙ ПАД СУДОМ

ТАРОНТО, Канада Вялікая міжнародная адвакацкая фірма „Бэйкэр энд Макэнзі" каторая рэпрэзэнтуе Кансысторыю БАПЦ ў Канадзе паведамляе, што архіяпіскап Мікалай ўжо знаходзіцца пад судом. Пасьля доўгай няўдачы з даручэньнем судовых папераў Мікалаю й пакліканьня ў суд, бо Мікалая „ніколі ня было", іх прыняў Мікалаявы адвакат.

Мікалая судзіць Кансысторыя БАПЦ ўключаючы Мітрапаліта Андрэя як Першагерарха й Старшыні Кансысторыі й а. Васіль Кендыш як Сакратар кансысторыі. У судовых паперах Мікалай называецца „Міхаіл Мацукевіч, раней ведамы як Архіяпіскап Мікалай".

Кансысторыя абвінавачвае Мікалая ў тым, што ён прычыніўся да вялікай шкоды ў БАПЦ сваім умяшаньнем у Амэрыканскую Епархію каторая яму не належыць, сваім „перанясцьцем" парафіяў БАПЦ ў ЗША, сваім назначэньнем у парафію ў Гайлянд Парк сьвятара каторага Мітрапаліт раней звольніў і сваім падтрыманьнем бунту супраць БАПЦ. Мікалай абвінавачваецца таксама ў тым, што ён не падпарадкаваўся ані Мітрапаліту Андрэю ані Сабору Япіскапаў БАПЦ і не прызнае свайго звальненьня як япіскап БАПЦ.

Кансысторыя просіць судовых уладаў забараніць Мікалаю надалей называць сябе япіскапам БАПЦ, служыць у парафіі Сьв. Кірылы Тураўскага ў Таронта, выконваць розныя царкоўныя трэбы або ў іншы спосаб рэпрэзэнтаваць сябе ад імя БАПЦ. У дадатак да гэтага, патрабуецца ў Мікалая зварот усіх царкоўных кнігаў, архіваў, грошаў, царкоўнай маёмасьці й аплату судовых коштаў.

У сваім афідавіце з дня 28 ліпеня 1982 г., адказваючы на гэтае абвінавачаньне, Мікалай кажа: „Я поўнасьцяй адкідаю абвінавачаньне а. Васіля Кендыша ў пункце 14-м ягонага афідавіту, што я ўмешваўся ў справы Амэрыканскай Епархіі й адказаўся падпарадкавацца Сабору Япіскапаў". У іншым пункце свайго афідавіту Мікалай не прызнае Статуту БАПЦ каторы падаў а. Васіль Кендыш а далучае свой „афіцыйны тэкст".

У пункце 9-м свайго афідавіту, пярэчачы асьветчаньню а. Васіля Кендыша, Мікалай піша, што Агульны Сабор БАПЦ ёсьць найвышэйшым органам Царквы і, далей, у пунктах 13-м і 39-м, што ён (Мікалай) шмат разоў прасіў Мітрапаліта Андрэя склікаць Агульны Сабор для палагоджаньня закалоту. Тут трэба дадаць, што Мікалай забыўся ўспомніць тое, што ўсе пастановы Агульнага Сабоу падлягаюць зацьверджаньню япіскапам. Справы Мікалая й растрыжанага сьвятара Яноўскага ўжо вырашаныя Саборам Япіскапаў і апэляцыя гэтых справаў да Агульнага Сабору напэўна ня прынясе ніякай зьмены. Больш рэальна было-б Мікалаю апэляваць да Сабору Япіскапаў.

У канцы свайго афідавіту Мікалай кажа, што, маючы 65 гадоў, „Я ня маю ані здольнасьці ані ахвоты закладаць новую Царкву."

У дадатак да Мікалая, пакліканьне ў суд атрымаў банк дзе Мікалай і таронцкая парафія трымаюць свае грошы й таксама адзін сябра парафіяльнай рады парафіі Сьв. Кірылы Тураўскага ў Таронта каторы быў змушаны судовымі ўладамі зьявіцца на перадсудовы допыт у дню 13 ліпеня 1982 г. Там ён сьведчыў пад прысягай наступнае:

(1) Пасьля выданьня свайго „адыходу на пакой" (адрачэньня) 1 траўня 1982 г. (*Беларускі ЧАС* №37) Др. Б. Рагуля з Канады сказаў Мікалаю не адыходзіць.

(2) У чэрвені, на сьвяткаваньні 65-х угодкаў ягонага жыцьця, Мікалай сказаў, што беларускія палітычныя арганізацыі у Канадзе й ЗША прасілі яго не адыходзіць.

(3) Раскол у БАПЦ пачаўся таму, што „палітычныя" арганізацыі ўмешваюцца ў Царкву й цяпер робяць перашкоды да палагоджаньня праблемы.

(4) Нават каб адбыўся Агульны Сабор БАПЦ й Мікалай яму падпарадкаваўся, тыя палітыкі не падпарадкуюцца.

(5) Рэдактар беларускай газэты (неназванай) падтрымлівае Мікалая.

У асобным часе адбыўся допыт банкавага прадстаўніка ў Таронта.

40-годзьдзе Беларускай Народнай Партызанкі

У гэтым годзе прыпадае 40 гадоў ад стварэньня Беларускай Народнай Партызанкі. Гэта быў цяжкі пэрыяд татальнай вайны – ворагі наступалі на Беларусь з усіх бакоў, і, у такіх варожых абставінах арганізаваўся беларускі супраціў. Больш за ўсё, ён нам сёньня сьведчыць яшчэ раз, што беларускі народ ніколі не згадзіўся ні з Савецкім, ні з Расейскім, ні з Польскім, ні з Гітлероўскім акупантам і выступіў у сваёй абароне збройным рэзыстансам.

Падобную гадаўшчыну (40 год У.П.А.) Украінцы адзначылі вельмі шырака 21 ліпеня, 1982 г., ў адным з памешканьняў Кангрэсу З.Ш.А. ў Вашынгтоне (Cannon Office Building) Рэпрэзэнтуючы амэрыканскія дзяржаўныя ўстановы, там прысутнічалі кангрэсмэны Дэрвінскі, Стратон і інш.

Заклікаючы Беларусаў таксама да шырэйшага адзначаньня гадаўшчыны Беларускай Народнай Партызанкі, мы тут перадрукоўваем некалькі аснаўных фактаў з гэтых падзеяў узятых з газэты *Беларускі Голас* за ліпень, 1982 г.:

„У гэтым годзе скончылася 40 гадоў ад ахвіцыяльнага стварэньня Беларускай Народнай Партызанкі з паразкіненых паасобных атрадаў, якія пачалі дзеяць ужо ў восені 1941 году. Дзякуючы нелегальнай групе Грамады адноўленай з ініцыятывы Юльяна Саковіча, вясной 1942 году ля Івацэвічаў на Палесьсі, – адбылася першая нарада камандзераў Беларускіх самастойных атрадаў, у якой прыняло ўдзел 12 камандзераў гэтых атрадаў і трох прадстаўнікоў нелегальнай Грамады (С. Хмара, В. Вірок і Ю. Стасевіч). У выніку нарады быў зарганізаваны Штаб Беларускай Народнай Партызанкі на чале з палкоўнікам Шанько, як Начальнікам Штабу (былы маёр Сав. Арміі) і двумя ягонымі заступнікамі: атаманам Харэўскім і ат. Суровым. Нарада прыняла як сваю палітычную плятформу – Акт 25-га Сакавіка – праграму Б.Н.Р. С. Хмара, В. Вірок і Ю. Стасевіч пакліканы былі ў палітычнае кіраўніцтва партызанкі, як Паўнамоцнікі Грамады. Беларуская Народная Партызанка налічвала каля 3,000 сяброў і каля 30-ці атрадаў, падатрадаў і груп. Атрады дзеялі на ўсім Палесьсі й Гарадзеньшчыне, ды Баранаўшчыне. Савецкі Партызанскі Штаб Панамарэнкі ўстрывожаны весткамі аб дзейнасьці Беларускай Народнай Партызанкі, кінуў у балоты Палесься вялікія дэсанты сваіх аддзелаў спэцыяльнага вызначэньня, складзеных з энкавудыстаў пад кіраўніцтвам палк. Лінькова й дзьвінуў з усходу спэцыяльнае партызанска-дывэрсыйнае згрупаваньне пад камандаваньнем гэн. Капусты, якія атрымалі заданьне зьнішчэньня Беларускай Партызанкі. Дзе подступам, дзе ўнутранай інфільтрацыяй, дзе пры дапамозе зброі, дывэрсанты Лінькова патрапілі пад канец 1943 году зьнішчыць, або захапіць у свае рукі, замардаваўшы Беларускіх камандзераў, амаль усе народныя атрады. (Палк. Шанько быў застрэляны подступам – запрошаны на „перагаворы" чакістам Ліньковым). Толькі атрады атамана Харэўскага й Перагуды даіснавалі да канца вайны, захаваўшыся на поўдзень ад Прыпяці (Ратненшчына, Маранщчына й Століншчына), каб пасьля перайсьці ў 1945 годзе ў Беласточчыну й дзеяць у Белавескай і Аўгустоўскіх пушчах, дзе сустрэліся яшчэ з адным ворагам: Польскай партызанкай, абараняючы Беларускія вёскі перад Польскімі зьверствамі. (У канцы 1945–46 гг. астаткі іх разьцярушана перасьлізнулі праз Польшчу ў Нямеччыну, а адтуль у Бразылію). ... Між іншым, на Палесьсі Беларуская Народная Партызанка (атрады ат. Харэўскага, Перагуда, Суворага й Патрубейкі) супрацоўнічала з Украінскай партызанкай ат. Бульба-Бараўца (Поліска Січ)."

„ВЫСЯЛЯЮЦЬ" МІТРАПАЛІТА

2-га жнівеня, 1982 г., Сп. Я. Каваленка, пішучы ад імя Парафіяльнай Рады Прыходу Жыровіцкай Божай Маці ў Клііўлендзе, паведаміў Мітрапаліта Андрэя лістом, што ён мае 30 дзён выбрацца з Мітрапалічай рэзыдэнцыі ў Клііўлендзе.

Адказваючы на гэты ліст, Кансысторыя БАПЦ піша наступнае (падаецца вольны пераклад з ангельскай мовы):

(1) Мітрапаліт Андрэй, Першагерарх БАПЦ, мае сваю рэзыдэнцыю ў Клііўлендзе (адрыс паданы) і жыве там без кватэрнай аплаты й бяз умешваньня лякальных парафіянаў.

(2) Будынак у каторым жыве Мітрапаліт належыць да БАПЦ. Лякальныя парафіяне даглядаюць гэты будынак толькі як апякуны й пад кантроляй БАПЦ праз ейную Кансысторыю.

(3) Парафіяне ці Парафіяльная Рада Прыходу Жыровіцкай Божай Маці ў Клііўлендзе ня маюць праўнай кампэтэнцыі каб прыняць нейкія праўныя меры супраць Першагерарха БАПЦ і супраць свайго духовага й адміністрацыйнага правадыра.

(4) Калі Вы (значыць Каваленка) ці каторыя сябры гэтак званай Парафіяльнай Рады спробуеце прыняць меры супраць Першагегарха, Кансысторыя прыме адпаведныя праўныя меры.

На канцы Кансысторыя пагражае Сп. Каваленку й ягоным прыхільнікам царкоўнымі санкцыямі, уключаючы адлучэньнем ад царквы й экскамунікацыяй.

„Чорныя Дзіркі"

Др. Р. Гарошка

У астраноміі на працягу некалькіх мінулых гадоў паўстала новая тэрміналогія, магчыма не вельмі літаратурная але акуратная: „чорныя дзіркі". Чорнымі дзіркамі называюцца тыя касмічныя прадметы ці целы, каторыя ня выдаюць ніякага сьвету (таму чорныя) і каторыя, вялікай сілай свайго гравітацыйнага прыцяганьня бясконца, як-бы „глытаюць" усю матэрыю якая пападае блізка да іх (таму дзіркі).

Чорныя дзіркі гэта касмічныя трупы вялікіх мёртвых зоркаў, найменш у шэсьць разоў большых за нашае сонца, якія, выкарыстаўшы сваё ядзернае паліва, страцілі сілу да супраціву супраць свайго нутранога гравітацыйнага прыцяганьня й сьціснуліся амаль у нішто, нібы-то пагвалчваючы законы традыцыйнай фізікі. Меньшыя зоркі ня могуць так моцна сьціснуцца й ня могуць стацца чорнымі дзіркамі.

Чорныя дзіркі бясконца дэфармуюць і час і прастор і недазваляюць ані ніякай матэрыі ані нават сьвету уцячы навонкі. Там традыцыйныя паняцьці часу, прастору або разьмеру ня маюць вартасьці і чорныя дзіркі могуць быць масты да другіх космасаў або дарогі ў будучыню або мінуўшчыну.

Нябачаныя чорныя дзіркі можна пазнаць праз радыяцыю выдаваную матэрыяй якая з вялікім прыскораньнем упадае ў тую „дзірку" спіральнай дарогай або праз гравітацыйныя ўплывы на блізкія касмічныя целы. Нашая галактыка (Малочная Дарога) напэўна мае чорную дзірку у сваім бурлівым і вельмі актыўным цэнтры, так як і іншыя галактыкі.

Чорныя дзіркі могуць быць таксама зусім маленькія, разьмерам можа як пратон але масыўныя як гара. Маленькія чорныя дзіркі ня могуць цяпер спантанічна ўтварыцца а паходзяць з тога „катастрафічнага" часу „стварэньня космасу" прыблізна 20 міліярдаў гадоў таму.

Калі ёсьць чорныя дзіркі, тады магчыма й ёсьць „белыя дзіркі" якія бясконца выкідаюць на вонкі матэрыю й энергію. Адкуль? Няведама. Хоць існаваньне белых дзірак можа здавацца зусім непраўдападобнае, але пакуль-што няма іншага тлумачэньня каб хоць трохі высьвяніць бачаныя й пацьверджаныя ў космасе надзвычайна энэргічныя, вялікія й далёкія (блізка „акраінаў нашага космасу") „целы". Ніякія ядзерныя або гравітацыйныя працэсы ня могуць прычыніцца да вытварэньня такой вялікай колькасьці энэргіі й гэтыя „целы" застаюцца вялікай загадкай на сёньняшні час.

УЛАДЗІМЕР ГЛЫБІННЫ

ПОЛАЦКАЕ ДЗІВА

З ЦЫКЛЮ „ГІСТАРЫЧНЫЯ АПАВЯДАНЬНІ"

ДА 500-ГОДЗЬДЗЯ З ДНЯ НАРАДЖЭНЬНЯ ФРАНЦІШКІ СКАРЫНЫ, ЯКОЕ ПРЫПАДАЕ НА 6 САКАВІКА 1986 ГОДУ.

1.

Зіма ў 1486 годзе была доўгай і лютай. Яшчэ на пачатку сакавіка стаялі злосныя марозы. Усе рэкі былі скаваныя тоўстым вэлюмам ільда, бялюткага ад штодзённага напластаваньня сьнегу. Ужо каторы месяц спыніўся рух чаўноў і купецкіх баржаў па рацэ Дзьвіне. Дзекаторыя зь іх не пасьпелі сваім часам адыйсьці з Полацкае прыстані і цяпер, як тыя абледзянелыя прывіды, агромністымі патарчакамі безнадзейна глядзелі на бясконцую беласьнежную роўнадзь шырака разлеглага рэчышча. Чакаць ім і не дачакацца вясновай цяплыні, што павінна разваражыць заснулую прыгажуню і адрадзіць бурнае жыцьцё ўздоўж Дзьвінскіх берагоў. Ня чуваць цяпер на тых берагох зухаватых выкрыкаў купецкіх людзей, што давалі загады найманым, як і куды разгружаць прывезеныя ў Полацк з Смаленску і Віцебску або з маёнткаў Паддзьвіньня футры і скуры, мёд і воск, лён і збожжа, смалу і попел. Ня рэжа цяпер тут мясцовае вуха мова Рыскіх ды Кралевецкіх купцоў, якія некалі ўжо зраньня гарлапанілі панямецку на мясцовых грузчыкаў, устаўляючы для зразумеласьці дзе-якое зпольшчанае славянскае слова. Ня чуецца і зусім зразумелая тут гаворка Віленскіх і Горадзенскіх купцоў. Замоўкла стрыжатаньне скрыняў з сякерамі, нажамі, жалезам, волавам, медзьдзю і цынкам з нямецкіх земляў. Заціхла водгульле гуканьня паміж людзьмі, калі перакідвалі адзін другому пакі вугорскага і валахійскага сукна, турэцкіх сукняў. Вецер даўно ўжо разьнёс і выветрыў да рэшты пахі перцу і міндаля ўздоўж прырэчных будынінаў, выпетрыўся смурод нямецкага піва і кіслы пах замежных вінаў. Жыцьцё як-бы зусім запынілася, усё як-бы запрытомнела, на ўсім была адзнака зімы-чарадзейкі.

Аднак сіла тае вядзьмаркі слабела і зыходзіла на ніштo ў самім Полацку. Ужо на ягоным заходнім узьмежжы, уздоўж выкручастай ракі Палаты натоўпы хлапчукоў-падлеткаў павыраблялі сабе сьцежкі на лёдзе і з крыкам юнацкае радасьці насіліся на коўзанках. Вуліцы Вялікага пасаду кішэлі ад народу. Быў гандлёвы дзень. Уздоўж Вялікай вуліцы на правым беразе Дзьвіны ды на Прабойнай вуліцы з раньня каля крамаў праходзілі грамадкі людзей, апранутых у цёплыя ватоўкі з куніцынымі і сабалінымі каўнярамі ды лісінаю падшыўкаю. Зваблёныя размаітымі вырабамі мясцовых і замежных майстроў, дзе-хто адчыняў дзьверы ў крамы. Па Віцебскай вуліцы, Невельскаму тракту ды па Прабойнай з поўначы цягнуліся вялізарныя калымягі з дабром. Іхным возьнікам проста ўперадзе ўдалячыні на Чорнай гары за Чорным ручаём, на Дзяцінцы, вырысоўваліся муры Верхняга замку. Над ім магутна ўзносіліся ўвысь абрысы выцягнутых стромка ўвысь званіцаў Сафійскага сабору. Па гэты бок Дзяцінца цягнуўся лес колькі-павярхавых ладных дамоў Полацкіх багацеяў Вялікага пасаду.

На поўначы гораду пад зімовым, але ўжо досыць высокім і зыркім у сакавіку сонцам зіхацела вясёлым золатам свайго купала Спаса-Ефрасінеўская царква.

Мінуўшы курганныя палі і перасекшы Задзьвінскую дарогу, кіруючыся на Гандлёвую плошчу, возьнікаў пагляд упіраўся ў Бельчыцкія ўзгоркі. На іх нельга было ня ўбачыць чатыры высачэзных крыжа над званіцамі Барысаглебскага манастыра, якія асянялі разлеглыя там вялікакняжыя замкі. Праўда, возьнікам было не да тых дойлідзкіх пэрлаў цяпер. Ім трэба было трапіць як хутчэй на Гандлёвую плошчу, каб заняць лепшае з гледзішча доступу да пакупнікоў мейсца. Гандаль у Полацку пачынаўся ад самага сьвітаньня. Запозьненыя падводчыкі адно з зайдрасьцяй паглядалі на пакупнікоў, якія ўжо ўправіліся валакчы адтуль поўныя кошыкі. Купчыкі, якія ўжо зручна прадалі свой тавар, цяпер цягнуліся да пітных дамоў. Каля каторых шынкоў ужо чулася гамана людзей. Адтуль выходзілі ў кажухох рупныя дзяцюкі, якія выглядалі ўжо зраньня падвесялелымі і з вясёлымі словамі на вуснах.

Тымчасам з Запалацьця і Вялікага пасаду новыя людзі ішлі і ехалі на конях усё ў тым-жа кірунку да Гандлёвага пляцу. Чалавекі і жанкі, хлапцы і дзяўчаты, рухавыя дзеці, здавалася, усе палачане ішлі на рынак, каб прыняць удзел ува ўсеагульным гандлю. Новы чалавек у Полацку мог вынесьці ўражаньне, што ўвесь Полацк бяз вынятку прымае ўдзел у той вымене.

А дзесятай гадзіне раніцы на Прабойнай вуліцы каля крутога берагу ручая зьявіліся ваяводзкія стражнікі і пачалі зганяць адтуль тыя падводы, якія замест таго, каб зьехаць на Гандлёвую плошчу, запыніліся тут на прыбрэжжы і пачалі прадаваць на недазволеным мейсцы. Тымчасам на плошчы пачалі зьбіраць мыту, 5 пенязяў з падводы бралі мытнікі ваяводы. Зборка ішла гладка, тым балей, што тут-жа для астуджваньня жарсьцяў побач знаходзіліся і стражнікі з стрыкусамі ці баёвымі сякерамі на доўгіх паліцах. Сяньня той збор прынясе ў ваяводзкую казну ладны куш – багата копаў грашэй. Аднак радаснае ўзбуджаньне панавала сярод людзей на Гандлёвай плошчы і вакол яе. Цэлае мора зычных галасоў будзіла гучнае рэха і несла яго далёка на вуліцы Полацкага Вялікага пасаду.

2.

Дом купца футраў і скурных вырабаў Лукаша Скарыны высіўся ў Вялікім пасадзе на Вялікай вуліцы на ўзьбярэжжы Дзьвіны. Адтуль добра быў бачны Стары Манастыр Багародзіцы, а за ім за Чорным ручаём на высокай далячыне ўздымаўся ўвысь славуты Сафійскі сабор. Для тых, хто шукаў Скарыніну хату, бліскучы ў нябёсах Багародзіцкі крыж заўсёды быў добрым арыентырам. Па той бок Дзьвіны ў паўднёвым кірунку красаваўся сваімі званіцамі Манастыр Яна Папярэдніка. Кажны малы і стары мог паказаць знаны Скарынаў дом у тры паверхі з вычварнымі выкрунтасамі на падаконьніках. Фігура выразанага з моцнага дубу шарсьцістага бабра на падстрэшшы ўпрыгожвала той будынак. Паводле яго прыезжыя купцы лёгка знаназнаходзілі патрэбны ім дом. У сярэдзіне дому кажны новапрыбылы бачыў разьвешаныя на сьценах сабаліныя і гарнастайныя скуры. Яны засьцілалі крэслы і тапчаны. Чучала прыгатаванай да скоку на сваю ахвяру куніцы шчэрыла сваю пашчу ў дальшым кутку прасторнай гасьцёўні. Высокія сьцены, аднак, з усіх бакоў былі ўпрыгожаныя малярскімі працамі. На аднэй з іх на шырокім палатне мастак перадаваў у колерах сцэну князёўскага паляваньня, конных паляўнічых з князёўскай сьвіты, у каляровапярэстых гарнітурах і карункавых каўнярох, а ўперадзе–іх чараду ганчакоў з ашчэранымі ад узбуджаньня зяпамі. А перад імі – уцёкі ашалелага ад пагоні, зьбянтэжанага лося. Іншыя абразы малявалі родзічаў і заснавальнікаў слаўнага дому Скарынаў. Вісела колькі іншых абразоў на біблейскія тэмы. Паміж імі вылучалася сваім памерам шматфабная карціна, на якой малявалася Ўваскрошаньне Хрыстова. Тут, у гэтай упрыгожанай абразамі гасьцёўні адбываліся многія пагадненьні купцоў з усяго сьвету з старшынёй Полацкае купецкае гільдыі, Лукашом Скарынай. Апошні ведаў сабе цану. Вялікая ягоная крама знаходзілася недалёка адгэтуль, побач Гандлёвага пляцу. Калі ён часам ішоў пехатою да свае крамы каля яткаў, паглядаючы на дробныя крамкі, ён з гонарам думаў, што яны драбяза, не раўня яму, купцу шырака знанаму ў сьвеце, часта нават згадванаму ў наказах князёў і каралёў. Кажны сустрэчны нізка яму кланяўся ў пояс, аддаючы належнае славутаму Палачаніну.

Сяньня Лукаш Скарына не пайшоў у сваю краму. У той дзень, 6 сакавіка, ён меў вялікую турботу. Жонка чакала дзіцяці. Дарма, што старэйшаму сыну было ўжо восем гадоў, але Іванка яшчэ не памочнік. Хлапчанё. Здачкі невялікая дапамога. А тымчасам гандлёвы абыходак расьце. Вось-жа некалі свае хлопцы яшчэ як спатрэбяцца, каб было на каго пакласьціся бяз ніякае рызыкі і крyцельства. Лукаш цешыўся сваім сынам Івасям, пялегаваў, як зрэнку вока, надзею, што расьце будучы спадкаемца, каб пасьпяхова весьці далей слаўны і багаты дом Скарынаў.

Акрамя ўсяго, Лукаш праз усё жыцьцё адзначаўся дзеталюбствам. Любіў малых гладзіць па галоўцы, калі сустракаў іх у часе сваіх шпацыраў або па дарозе ў краму. Наглядаючы за тым ці іншым хлопчыкам, ён заўсёды суадносіў яго і параўноўваў у думках з сваім малым Іванкам. Яму заўсёды яго малы здаваўся лепшым за іншых, больш кемлівым ды й спрытнейшым. Цяпер прыгадваў з якім спрытам Іванка ў імгненьне вока мог апынуцца на самым версе даху і пачаць парадкаваць сваю галубятню. Але Лукаш пры гэтым не забыў, што той немец, які вучыць ужо Івашку лічэньню і дае яму ўрокі латынскае мовы, надта-ж ужо хваліць ягонага малога за посьпехі ў латыні, ды і ў нямецкай мове. „Даймаю я свайго малога рознымі даручэньнямі,– думаў цяпер Лукаш. –То зьбегай туды, аднясі рахунак аднаму купцу-пакупніку, то паведамі тагога-та, каб пасьпяшаўся з даўгамі, каб ня было патрэбы скардзіцца ваяводзкім людзям аб няспраўнасьці. Есьць-жа людзі для гэтага іншыя. Трэба будзе абмежаваць сынковую дапамогу. Няхай лепш вучыцца больш ды і гуляе ўволю. Лепш будзе гадавацца на нашую радасьць. Расьце хай на волі – некалі ў жыцьці мінецца яна."

Тут ён прыгадаў сваю Магдалену. „З часіны на часіну яна чакае дзіцяці. Паводле ўсіх адзнакаў, нараджэньне мусіць быць сяньня. Павітуха ўжо не адыходзіць ад яе ні на часіну. Адылі трэба і яму быць блізка. Кажнай хвіліны можа яно здарыцца. Яму трэба быць тут, каб распарадзіцца." З гэтымі думкамі ён падаўся ісьці на другі паверх па шырокім, бліскучым ад воску, драўляным усходкам. Крыху задыхаўшыся ад таропкае хады, ён з хваляваньнем адчыняў дзьверы ў спальны пакой, дзе на шырокім ложку затонутая ў пуховай пярыне, пад ватняю коўдраю ляжала ягоная Магда. Ейны зблядНелы твар выразна акаймляўся шатэністымі валасамі, што беспарадкавымі пасмамі рассыпаліся вакол галавы на падушцы. Збалелыя рысы твару выказвалі, што парадзіха ўжо цярпела ад болю. Павітуха трымала яе за руку і нешта прыгаворвала.

– Ну як, Магдачка, ці не прыйшоў ужо час? – запытаўся Лукаш, дарма, што яно відаць было і без запытаньня. Лукаш глядзеў у вочы Магды, нібыта чакаючы ейнага слова. Але за часіну парадзіха павяла вачыма на свой жывот і ледзь чутна прамовіла:

– Ужо пачынаецца... нешта надта забалела ўнізе. Балець стала і ў грудзёх... Можа лепш лекара прывезьці. Тога немца, што некалі Іванка прымаў...

Яна хацела яшчэ нешта дадаць, але ад болю не магла прамовіць, і адно скрыўлены твар прамаўляў сам за сябе, што пачыналіся мучэньні.

– Я зараз-жа загадаю паклікаць тога лекара, ён адгэтуль недалёка жыве... – прамовіў Лукаш і пабег стрымгалоў з пакою ўніз.

– Іваська, Івась! – гукнуў ён свайго хлопца на двары, дзе той гуляў з іншымі дзецьмі, коўзаючыся на санках па абледзянеламу дворышчы. – Бяжы хутчэй, Івась, на Нямецкую вуліцу да лекара Курта Бэйкмана. Ты-ж ведаеш, дзе ён жыве, быў у яго колькі разоў, Кажы яму, каб зараз-жа на кані ехаў да нас. Скажы, што парадзіха чакае на яго дапамогу.

– Слухаю, татка, – адказаў танклявым галаском хлопчык і зараз-жа пабег рухавымі крокамі ў бок Прабойнай вуліцы, каб адтуль дастацца да Нямецкай. Не прайшло і паловы гадзіны, як стары лекар Курт ужо злазіў з сваёй каламажкі й ішоў з двара ў Скарыніну гасподу.

3.

Тымчасам сонца, якое ўжо стаяла досыць высока, пачало з усходняга боку засланяцца нейкаю цёмнаю плямаю. Тая паступова расла і гусьцела, рабілася меньш пранікальнай для сьвятла, кажным сваім пасоўваньнем на сонечную кулю ўжо больш і больш зьмяншаючы ейную сьвятлейшую часьціну. На вуліцах Полацку рабілася ўсё цямней і цямней. Ужо як у тумане пачалі хавацца ад зрокаў людзей абедзьве брамы Дзяцінца: паўночна-заходняя – Духаўская, што выводзіла на Себяжскую дарогу, і Астрожская, што злучала з Астрогам дарогаю каля знанае Чырвонае вежы. Народ з апаскай углядаўся ў тое дзіва на небе і пачаў хавацца, дзе мог. Было ўжо не да гандлю. Полацкія мяшчане беглі дахаты, каб прыхавацца пад дахам. Прыезжым ня было куды бегчы ад сваіх коняў, і яны адно палахліва пазіралі на неба і пакрыты змрокам горад. Аднекуль пачалі зьяўляцца шаптуны, якія прарочылі канец сьвету. А старая блазнаватая Анішчыха запынілася каля ятак і пачала апавядаць аб тым, як яна бачыла ўва сьне нікому тут невядомага „сьвятога" Ахрыма, які раіў усім пакідаць Полацк перад нячуваным няшчасьцем. Горад нібыта апануюць нячыстыя сілы і будуць вышукваць усіх праведнікаў, каб спаліць іх у смале на вогнішчы на вачох блуднікаў. Гаварыла Анішчыха, што ўжо недзе бачыла тыя вялікія катлы ды нават нарыхтаваную для гэтае мэты смалу і карчы для падпальваньня. Спачатку яе слухалі з увагай. А затым нейкі малады дзяцюк зухавата вымавіў да старое:

– Дык чаму-ж ты не ўцякаеш, падсмаліўшы пяткі, замест таго, каб нам тут чмурыць галовы?

І ён наблізіўшыся да яе, над самай галавой старой моцна засьвісьцеў сваімі губамі, нібыта падуў у самаробную дудку. Дзе хто зарагатаў усьлед. Старая Анішчыха адно бліснула на яго злоснымі вачыма і адразу-ж зьнікла з далягляду. Яткі пачалі пусьцець, і адно адзінотныя

пешаходы яшчэ дзе-нідзе кандыбалі сваёю дарогаю дадому.

Па часе каланча Спаса-Ефрасіньнеўскае царквы пачала таксама зьнікаць за даляглядам на поўначы гораду. У далёкай шэрасьці толькі залацісты высокі крыж цяпер ледзь прыкметным зданьнем яшчэ заўважаўся на пачарнелым небе. Цемень адбірала ўсе адрознасьці на званіцах Сафіі, затуляла іх узортачыя падкрыжжы. Ужо ня дзеяла знаная мігатлівасьць Сафійскіх сьценаў. Адно сем вярхоў саборавых паранейшаму ахіналі горад унізе сьвятой раскошай і надавалі яму натхнены высокай мудрасьцяй выгляд. Высунутыя высака ўгару крыжы ледзь прыкметнымі прывідамі паранейшаму арыентавалі Палачаніна і паказвалі кірунак ягонаму перасоўванью ў густым мораку.

Зацьменьне сонца над Полацкам тога шостага сакавіка захапіла Палачан неспадзеўкі і напоўніла іх душы турботным непакоем. Усе хутка пахаваліся па хатам, а каторых яно засьпела на водшыбе, гнала безуглядна ў кірунку дахаты. Вуліцы неўзабаве апусьцелі і пачалі здавацца фантастычным марывам. Вялізарнымі прывідамі сярод маленькіх дамкоў вылучаліся шэрыя абрысы большых камяніцаў. Людзі жагналіся, глядзячы на Сафійскія крыжы, перад тым, як увайсьці ў хату. Прайшло некалькі часу пакуль зьнікла першае ўтрапеньне. А затым людзі, як краты, пачалі вылазіць з сваіх сховішчаў. Першымі пачалі выбягаць жэўжыкі-падлеткі з задымленымі шкельцамі, каб назіраць, як сонца будзе вызваляцца паступова з палананьня. Хлапецкая дапытлівасьць відавочна брала верх над першым прыступам баязьлівасьці. Калі на пачатку зацьменьня хлапчукі беглі з рэчышча Палаты стрымгалоў дахаты, дык праз некаторы час яны зноў пачалі зьбірацца на ачышчаным лёдзе тае ракі. Але на гэты раз ня гэтак дзеля коўзаньня на ёй, а каб гуртам, дзеля вясялосьці, наглядаць за тым Полацкім дзівам, якое гэтак узьбянтэжыла на пачатку ўсіх Палачанаў і перавярнула на той дзень звыклы ход жыцьця. Дзіцячы гоман зноў перапаўняў лядовыя прасторы Палаты і поўніў рэхам бліжэйшыя да ракі вуліцы і плошчы. Малады запал передаваўся старэйшым. Хутка сталі бачныя і дарослыя з задымленымі шкельцамі ў руках перад вачыма з узьнятай да неба галавой. Яны рабілі спробы нешта бачыць на сонцы, дарма што гэта доўга не ўдавалася, бо нешта надта доўга сонца не магло вызваліцца ад навалы на яго цёмнае сілы.

4.

У доме Лукаша Скарыны тымчасам адбываліся іншыя падзеі. Нікога там зацьменьне ня спужала і выклікала адно нейкае нявыразнае зьдзіўленьне. Калі ў хаце сьцямнела, пакаёўка запаліла сьвечкі і паставіла іх у гасьцёўні ды ў пакоі, дзе ляжала парадзіха. Лекар хуценька распрануўся і на запросіны Лукаша, пайшоў у пакой да парадзіхі. Адтуль ужо чуліся голасныя енкі. Курт агледзеў Магдалену, памацаў ейны пульс, абмацаў жывот і загадаў прынесьці цёплай вады і рушнікі.

Ад бязупыннага ходаньня людзей каля ложка хісталася полымя сьвечкі, і на твар парадзіхі кладзіся сьцені і пасьпешліва мітусьліва перабягалі з ейнага твару на грудзі і коўдру. Курт ссунуў у бок зь ейных ног коўдру, вызваліў іх з-пад лішняе ношкі. Цела парадзіхі адразу адчула палёгку і стала лягчэй дыхаць. А Лукашу Курт Бэйкман загадаў ня быць у пакоі парадзіхі. Лукаш з трапяткім сэрцам стаяў за дзьвярыма ў другім пакоі і ўслухоўваўся ў кажны шорхат, што ледзь чуўся здалёку. Пасьля некаторага чаканьня час пачаў здавацца яму цэлай вечнасьцяй. Ён пераступаў з нагі на нагу і шаптаў нейкую пацеру, вусны ягоныя ціхама вымаўлялі словы звароту да Ойчы.

Калі ўжо пачынала сьвятлець у доме і на Лукаша пачынала лагодна глядзець з іконы Божая Матка з дзіцянём-Ісусам каля грудзей, ён раптам пачуў за дзьвярыма выразны і прарэзьлівы крык дзіцяці. Во, як закалацілася ягонае сэрца! Ён ужо адразу быў памкнуўся ісьці ў той пакой і зрабіў нерашучы крок у той бок, але раптам запынуўся і пачаў чакаць адтуль навіны. Тыя лічаныя часінкі сталі яму здавацца гадзінамі. Аж раптам адчыняюцца тыя запаветныя дзьверы, адтуль зьяўляецца пакаёўка, і ўжо гаспадыніным тонам абвесьціла:

– Сын, ладны хлопец, віншую! – прамовіла яна і загадным знакам паказала, што Лукаш можа ўвайсьці. „Дзякуй Богу, відаць дайшлі мае словы да Ойчы,” – удзячна прамовіў ён шэптам і, калоцячыся ад узбуджаньня, увайшоў у жончын пакой. Магдалена ляжала ўспакоеная, адкінуўшы голаў і расьцярушыўшы сваё валосьсе вакол змучанага твару. Пабялелая ад мучэньня, яна цяпер выдавала нейкі іншы клопат. Задаволеная нараджэньнем моцнага і ўвесістага хлапца, яе цяпер турбавала адно меркаваньне. Яна ўсё не магла ў сваіх думках пагадзіць нарадзіны з гэтым зацьменьнем. Лукаш узяўся лагодна за ейную руку і моцна прыгубіў яе да сваіх вуснаў.

– Дзякуй табе, Магдачка, за сынка і за ўсё, што вынесла за яго, – ціхама гаварыў Лукаш, нахіліўшыся над жонкай і ўзрушаны бачаным каля Магдаленавых грудзей ружовенькім смактуном, які прытуліўся да поўнае цыцкі сваім чырвоненькім роцікам.

– Гэта-ж такая цемень была найшла сярод белага дня, калі я раджала! Што гэта магло значыць, ці не на бяду якую? – запыталася Лукаша ледзь чутным слабым голасам Магда. Аднак Курт Бэйкман пачуў і пасьпяшыўся заспакоіць сваім меркаваньнем.

– Гэта звычайная прыродная зьява, добра ведамая ў астранамічных ведах. Раз у якое дзесяцігодзьдзе сонца засланяецца месяцам. Але зацьменьне звычайна прыносіць зямлі, над якой яно бачыцца, добрыя ўраджаі. Значыць, гэты род быдзе ўрадлівым, багата нарадзіцца скаціны і зьвяр'я, зьявіцца новых людзей, кажнае зерне дасьць багаты плён. А ў Вас у хаце ўжо добры плён – такога сына Вам Бог паслаў. Асяні, Ойча, гэтую слаўную хату вечнай любоўю, ласкай Божай!

– А тое, што Ваш сынок зьявіўся ў сьвет якраз у момант, калі пачало сьвятлець і зьнікаць цямнота, дык гэта таму, – дадаў аўтарытэтна Курт – што яму наканаванае вялікае прызначэньне быць сьветачам свайго народу: будзе множыць веду і добра паслужыць людзям паспалітым сваім навучаньнем.

Слова адукаванага чалавека было важкім для Скарынаў. Магдалена супакоена з удзячнасьцяй зірнула на лекара. А Лукаш пацісьнуў яму яго старэчную руку. Раптам усе заўважылі, што ў пакоі рабілася ўжо зусім сьветла. Пакаёўка кінулася гасіць сьвечкі.

Калі выйшлі на панадворак выпраўляць Курта Бэйкмана, іх зрокі прыпалі да неба на паўдні. Сонца зноў радасна сьвяціла над зямлёй і адбівалася бліскучымі іскрамі на паддахавых лядзяшках. Адылі левая частка сонца была накрытая маладзіковым сярпом, які засланяў сабою прамяністую зыркасьць. Непранікальная шэрасьць тога сярпа на сонцы засталася ў памяці Лукаша. Ён даў сабе зарок расказаць некалі, калі падрасьце сынок, якім выглядала сонца ў дзень ягоных нарадзінаў. Ад таго дня ўсё жыцьцё і дзейнасьць нованароджанага пайшлі пад знакам месяца на сонцы. Ён надасьць ім чалавечыя твары і будзе ўжываць іх як друкарскі гуманістычны гэрб. Такім вызначальным стаўся сымбаль ягонага нараджэньня.

Люты, 1982
Трой, Нью Ёрк

ЦАРКВА І ЛЮДЗІ Ў БЯДЗЕ

Пётра Манькоўскі

Больш чым два гады таму назад у Парахвіі БАПЦ ў Гайлэнд Парк, Н.Дж., здарыліся зусім незразумелыя на першы погляд падзеі: сьвятар збунтаваўся супроць свайго Правячага Епіскапа і Галавы Царквы, адмовіўся выканаць загад аб перамяшчэньні ў іншую парахвію і пацягнуў за сабой людзей. Тыя, за яго прыкладам, таксама ўзьняліся на бунт і перагаласавалі за „пераход” у іншую Епархію... Разбушаваўшыся бяз ніякае прычыны пажар перакінуўся на іншыя амэрыканскія Парахвіі БАПЦ і пачалася ў нас бяда.

Як ужо гаварылася раней, мы ня можам прыпісаць усяе віны людзям, якія кіруюцца інстынктам самаабароны перад запраўдным спраўцам гэтага закалоту, які добра хаваецца... Гэтае ўвасабленьне-інкарнацыя традыцыйнага Сатаны дзеіць па лініі індывідуальнага і масавага фізычнага і псыхічнага тэрору, проціставіцца якому могуць толькі людзі моцнай веры і стойкага характару. Такіх у нас, рэч ясная, вельмі мала – так яно вядзецца спрадвеку. Маса людзкая, у тым ліку і „генералы”, ды іншыя ажырэлыя былыя тузы, ідзе па лініі найменшага супраціву і няўхільна пападае ў няволю вавілонскую..., з якой нялёгка аправіцца. Сабатаж усяго роднага, беларускага, астаўлены ім, як апошняя дошка збаўленьня, за якую ўсе яны прагавіта хапаюцца... Гэта трагічная абставіна і ёсьць крыніцай наяўных бедаў.

Трагізм сытуацыі ў тым, што гэта абставіна, хоць і вельмі важная, сама па сабе нікоге не звальняе ад адказнасьці перад Богам і законам за свае ўчынкі. Пра гэта нельга забывацца, асабліва ў дачыненьні да Царквы і Яе адданых слугаў, якім сяньня ў нас дзеецца вялікая крыўда. Перш за ўсё гэта датычыць Галавы Царквы, нашага дарагога Мітрапаліта Андрэя, на чые старэнькія плечы зваліўся ўвесь цяжар грамадзка-рэлігійнага сабатажу: з усіх бакоў на яго кідаюць громы, а ўся яго „віна” ў тым, што спрабаваў разьмеркаваць сьвятароў з парахвіі, дзе было двох, па тых парахвіях, дзе ня было ніводнага, ды меў-жа на гэта ўсякае права, а навет абавязак. Зусім падобнае мусіць пераносіць і наш новы Ўладыка Ізяслаў, на якога таксама бяз дай-прычыны нямаведама што вешаюць, а чалавек „правініўся” толькі тым, што ахвяраваўся на службу Богу, сваей роднай Царкве і свайму няшчаснаму Народу. Іншыя яго-б на руках насілі, у нас вось ужо ідзе трэйці год, як церпіць зьнявагу і нагонку. Усё шчасьце, што чалавек удаўся моцны духам і целам, ды не даецца лёгка на правакацыі, а найважнейшае – чалавек праўдзівай веры і асьвечаны, ведае што робіцца і разумее. Такому на многа лягчэй нясьці крыж, ды якраз такі нам концам патрэбен у гэты цяжкі, грозны час.

Пад бязьлітасным кнутам Сатаны нявольнікі ўзьнімаюцца табуном і крычаць ув адзін голас – Прэч із судамі! Вядома, лёзунг гэты і погляд ня іхні, а Сатанін, таму дужа спрачацца з імі ня прыходзіцца. Усё-ж само-сабой узьнікае пытаньне: Ці можна было ўсьцерагчыся судовай дарогі? Ці можна было тут дагаварыцца, неяк угаварыць гэтых людзей, каб спынілі свае дзікія паступкі і перасталі разбураць нашу дарагую Царкву, каб уважылі Мітрапаліта, падпарадкаваліся Статуту і канонам Царквы? Нажаль, дарэмныя спадзяваньні... Чаму, спробы „гаварыць” рабіліся, але як!?

Атрымаўшы загад аб перамяшчэньні Яноўскі езьдзіў у Кліўленд, ды толькі не як едзе праваслаўны сьвятар да свайго Ўладыкі з пакорнай просьбай, каб перагледзіў загад. Дзе там! Ён паехаў каб прадэманстраваць перад Уладыкам сваю „сілу”, узяўшы з сабою цэлую баёўку-дэлегацыю „сваіх” парахвіянпартызан. Ён і ня думаў пакарыцца перад Галавою Царквы, мала з ім і гутарыў. Усё за яго зрабілі „прадстаўнікі” людзей – гаварылі з Уладыкам, дамагаліся свайго, пагражалі... Ці так вырашаюцца справы паміж Епікапам і падуладным яму сьвятаром? І прычым тут людзі? Чаму яны сталі ўмешвацца не ў сваё, калі іх справа гэта зусім не датычыць, бо ні іхнія інтарэсы, ні правы нічым тут не закранутыя. Праўда, людзі маюць права на сьвятара, але хто ім будзе вырашае толькі Правячы Епіскап Епархіі – адно з аснаўных правілаў статуту БАПЦ. Так ёсьць ува ўсіх праваслаўных Цэрквах. Намаганьне ўвесьці парахвіянаў у гэты працэс, яўная спроба бальшавізацыі нашай Царквы. Так быць ня можа!

Тую-ж самую схільнасьць наглядаем і ў арх. Мікалая, які прыехаўшы ў Гайленд Парк зусім ня прыкмеціў там сьвятара-бунтара, а навет стараўся яго апраўдаць, затое знайшоў там нейкія „непаразуменьні” паміж парахвіянамі і ў сілу гэтага свайго адкрыцьця, „на просьбу парахвіянаў” (а як-жа!) пераймае Парахвію пад сваю „апеку”, г.зн. пераводзіць яе ў сваю Епархію, ломячы гэтым аснаўныя правілы Апостальскіх Канонаў і Статуту БАПЦ. І гэты чалавек хоча, каб яго ўважалі за аўтара Статуту БАПЦ! Наагул паўстае пытаньне, ці ён ведаў, што робіць? Боехаць край сьвету, каб без патрэбы ўмяшацца ў справы несвае Епархіі, ды ўзьняць буру на ўсю БАПЦ – пашто яно, у чыю карысьць, каму яно трэба было? Сатане, толькі Сатане!

Але і Мікалай усьцяж рвецца да гутарак з Мітрапалітам, у кажным сваім гора-пасланьні заяўляючы пра сваю гатоўнасьць да згоды, з аднэй малазначнай (гэта на яго думку) прадумовай – каб Яноўскі астаўся на сваім месцы, а справа супроць яго была ўзята з суду.

Бачыце ад якой драбніцы залежыць лёс БАПЦ – трэба толькі, каб Беларускі Мітрапаліт пакарыўся перад прыблудай, якога ён пагнаў з Царквы... Мітрапаліт БАПЦ мае ўступіць сьвятару, які яго не прызнае! Каб ня дай Божа нешта падобнае сталася, гэта быў-бы самы ганебны канец нашай Царквы. Вось чаму Ўладыка Мітрапаліт ня можа пра гэта і думаць – і тут ні пры чым ягоная „упартасьць”, ці асабістыя амбіцыі, як гэта яму закідаюць пусталобыя. Справа тут прынцыпу: калі ёсьць Царква і Галавой Яе Мітрапаліт, то яму падпарадкоўваюцца ўсе бяз вынятку. Досыць вымусіць на ім адзін-адзінокі вынятак і ўся структура рухне... Гэта добра ведае Сатана і таму, пад яго пугай, нявольнікі ўсіх масьцей так зацята стаяць за таго гора-сьвятарка з Гайленд Парку – ад іх не адстае і Мікалай...

Вернемся яшчэ раз да гэтага апошняга, які, відавочна ідучы за прыкладам свайго падапечнага Яноўскага, наважыўся ігнараваць усе загады і пастановы Мітрапаліта і Сабору Епіскапаў БАПЦ, што датычаць яго асобы, і безадказна расскакаўся па несваіх парахвіях ды зусім ужо забыўся, дзе яго куросаньне. Выглядае, што яму ўжо ні Статут БАПЦ, ні каноны Ўсяленскай Царквы не пасуюць. Ён іх проста ўжо не заўважае – яму здаецца, што ён ужо перарос усе правілы, статуты, рэгуляміны... А тут круга яго мітусяцца тыя, што вызбыліся розуму і сумленьня, каб суліць яму скліканьне надзвычайнага Сабору БАПЦ супроць волі Галавы Царквы, і то як найхутчэй, каб выперадзіць у гэтым Мітрапаліта і Кансысторыю, хоць і павінны былі-б ведаць здаецца, што без Мітрапаліта і без Кансысторыі можна шмат што склікаць, толькі не Сабор БАПЦ.

Пры ўсім зразуменьні і максымальнай спагадзе трагізму іхняе сытуацыі, гэтых людцаў неабходна ўтаймаваць, бо ў службу Сатане яны затрацілі ўсякую меру ў сваіх паводзінах і не прызнаюць ўжо ніякага аўтарытэту – ні Правячага Епіскапа, ні Мітрапаліта, ані навет Сабору Епіскапаў. Гэта пагражае самому існаваньню нашай дарагой Царквы. Як мы бачылі вышэй, магчымасьці „гаварыць” з імі проста няма. Што-ж аставалася рабіць, каб вярнуцца да нармальнага жыцьця ў Царкве? Толькі прасіць дапамогі дзяржаўнай улады: паставіць людзей на месца і палажыць канец самавольству можа толькі суд цывільнага права, куды і прышлося зьвярнуцца. За гэта, як ведаем, бясконца нападаюць на Ўладыку Мітрапаліта нявольнікі і тыя, у каго недавар у галаве... Бо кідаць на чалавека такую „віну”, ці „ганьбу”, гэта ўводзіць у блуд добрых людзей! Суды-ж на тое і ёсьць, каб да іх мог зьвярнуцца ўсякі

(працяг на 10-й бачыны)

President Reagan...

(continued from page 3)

and the most effective option at the U.S. Government's disposal in fighting communism. He said: "Today let us make it clear that we intend to move forward, consistent with our budgetary requirements, with a program to modernize our primary means of international communication, our international radio system.

"The Soviets, I think you should know, spend three to four times more to jam foreign broadcasts than we spend to transmit them. And somebody – we can only speculate as to their identity – perpetrated a devastating bombing of Radio Free Europe and Radio Liberty headquarters last year.

"We can fully appreciate the fear of those who do not want the truth to reach the people of the communist world, those who are willing to violate flagrantly the Helsinki Agreement or even to engage in terrorist violence to stifle the truth."

Concluding his remarks the President said encouragingly: "We are confident that in all captive nations the forces of totalitarianism have won only a temporary fleeting victory. Against the appeal of democratic ideas, against the hunger and thirst of men and women who would be free, the threat of martial law, imprisonment, or any of the other artful forms of repression can never win a lasting triumph. ...to all those who are denied freedom, we send a message today. Your cause is not lost. You are not forgotten. Your quest for freedom lives in your hearts and in our hearts."

* * *

EDITOR'S NOTE: We are very pleased with the President's speech delivered during the signing ceremony of this year's captive nations week proclamation on July 19, excerpts of which are printed above. The President's views concerning erosion of communist regimes from within by nonviolent means, by propogation of ideas and of the "truth" and by American international broadcasting as their main carrier coincide closely with the views previously advocated by this newspaper, namely, that the USSR must be dismembered essentially by methods decribed by the President if nuclear war is to be avoided and that the U.S. must play a vital role in such dismemberment of the USSR.

* * *

Captive Nations Week, 1982
By the President of the United States of America
A PROCLAMATION

During the past year, we have witnessed another tragic demonstration of the failure of tyranny to compete with the principles of freedom. The imposition of martial law in Poland on December 13, 1981, served as a bitter reminder that the quest for freedom and self-determination can only be restrained by force. It clearly demonstrated the moral bankruptcy of a system which has been unable to earn the support of its population after more than 35 years in power.

The same repression imposed on the Polish people is evidenced in various ways in other captive nations dominated by foreign military power and an alien Marxist-Leninist ideology. The brutal suppression of sovereignty in Afghanistan and the bondage of the captive peoples of Eastern Europe continue. Among the oppressed we must also count the peoples of many nationalities within the Soviet Union itself; they are victims of long decades of repression.

Twenty-three years ago, by a joint resolution approved July 17, 1959, (73 Stat. 212), the Congress authorized and request ed the President to proclaim the third week in July as Captive Nations Week.

This week offers Americans an opportunity to honor our Nation's founders whose wisdom and commitment to self determination and liberty have guided this country for more than 200 years. Let us once again reaffirm our faith that the aspiration for freedom will ultimately prevail over the rule of force and coercion which denies human rights to so many other parts of the world today.

NOW, THEREFORE, I RONALD REAGAN, President of the United States of America, do hereby designate the week beginning July 18, 1982, as Captive Nations Week.

I invite the people of the United States to observe this week with appropriate ceremonies and activities and to reaffirm their dedication to the ideals which unite us and inspire others.

IN WITNESS WHEREOF, I have hereunto set my hand this nineteenth day of July, in the year of our Lord nineteen hundred and eighty-two, and of the Independence of the United States of America the two hundred and seventh.

ПАМЁР ВАСІЛЬ ПАДЛІПСКІ

У сераду 30-га чэрвеня 1982 г., Беларуская Калёнія ў Кліўлендзе разьвіталася са сваім суродзічам, сябрам і парафіянінам сьв. пам. Васілём Падліпскім.

Памёр 24-га чэрвеня 1982 году на 66-м годзе свайго гаротнага жыцьця. Нарадзіўся 17-га лютага 1917 г. на Наваградчыне. Пасьля заканчэньня сямі клясаў пачатковае школы, прадаўжаў навуку ў ліцэальнай тэхнічнай школе. У 1939 годзе быў змабілізаваны ў польскую армію, дзе скончыў школу падхарунжых. Пасьля разгрому польскае арміі шчасьліва вярнуўся дамоў. У часе нямецкай акупацыі прымаў чынны ўдзел у змаганьні супроць розных дывэрсантаў на Беларусі. Перад акупацыяй Беларусі другі раз савецкаю арміяй, выехаў у Нямеччыну і адтуль у Амэрыку. Пасяліўшыся ў Кліўлендзе ён ніколі ня губляў лучнасьці з беларускім грамадзтвам. Належаў да БАПЦарквы і да беларускіх вэтэранаў. Адначасна меў сталую лучнасьць з польскімі вэтэранамі ў Кліўлендзе, якія даведаўшыся аб раптоўнай сьмерці свайго сябры, арганізацыйна ў уніформах прыбылі на паховіны, каб аказаць належную пашану жаўнеру як у царкве ў часе жалобнае Багаслкжбы, так і на магільніку.

Гаспадаром на паховінах быў сп. Кастусь Калоша. Пасьля высьненьня, што сьв. пам. Васіль Падліпскі меў дастаткова грошаў на паховіны, яго пахавалі на магільніку „Рывэрсайд" у Кліўлендзе. Няхай будзе яму лёгкаю Вольная Амэрыканская зямля!

ВЕЧНАЯ ЯМУ ПАМЯЦЬ!

* * *

П.С. Присутнасьць на паховінах польскіх вэтэранаў выклікала ў прысутных вялікае зацікаўленьне аб іхняй салідарнасьці й чуйнасьці аб патрэбе дапамогі. Аднак у некаторых Беларусаў паўстала пытаньне чаму беларускія Вэтэраны, якіх налічваецца ў Кліўлендзе пару дзесяткаў, не прынялі ўдзелу на паховінах. Чаму-ж кіраўнік Вэтэранаў не парупіўся выдаць належнага загаду, каб былы вайсковік быў пажаўнерску пахаваны?

БЕЛАРУСКІ РЭСПУБЛІКАНСКІ КЛЮБ У НЮ ЁРКУ

быў запрошаны й прыймаў удзел на стэйтовым зьездзе Ню Ёрскай Рэспубліканскай Партыі. Зьезд адбыўся 14–17 чэрвеня, 1982, ў гатэлі „Шэратон Цэнтэр" у Ню Ёрку.

10 гадоў МІТРАПОЛІІ

Адроджаная Беларуская Аўтакефальная Праваслаўная Царква, у выніку паўторнае акупацыі Беларусі камуністычнай уладай у 1944 годзе, апынулася з поўным Япіскапскім складам у Заходнім Сьвеце. Пасьля заканчэньня 2-е Сусьветнае вайны сотні тысячаў беларусаў аказаліся ў Заходняй Нямеччыне. Ужо пры канцы 1945 году ў лягерох ДП, беларускія эмігранты пачалі арганізаваць свае беларускія парахвіі, а ў горадзе Рэгенсбургу ў Баварыі была пабудавана новая царква Сьв. Еўфрасініі Полацкае, якая была высьвечана Япіскапам Апанасам перад Вялікаднем 1946 году.

Нажаль, у тым-жа 1946 годзе Беларускі Япіскапат, у бальшыні сваёй узгадаваны на расейскіх традыцыях, пастанавіў уліцца ў „рускі кацёл" і адыйшоў у Расейскую Зарубежную Царкву. Усё беларускае грамадзтва абурылася на гэты ганебны чын здрады. Неадкладна пачаліся захады дзеля рэстаўрацыі Беларускай Аўтакефаліі; дзякуючы прыхільнасьці й помачы з боку Украінскай Аўтакефальнай Царквы яны закончыліся ўдачай. Украінцы далегавалі да нас сьв. пам. арх. Сяргея, а ў сьнежні 1948 году мы ўжо змаглі хіратанізаваць свайго япіскапа, сьв. пам. арх. Васіля. Так Беларуская Аўтакефальная Праваслаўная Царква йзноў стала на свае ногі.

З 1947 году пачалася масавая эміграцыя беларусаў на сталае месца пражываньня ў краінах Заходняга Сьвету. Найбольшая колькасьць беларускае эміграцыі пасялілася ў Злучаных Штатах Амэрыкі. Ужо ад 1950 году беларускія эмігранты пачалі арганізаваць свае парахвіі Беларускае Аўтакефальнае Праваслаўнае Царквы. Першагерарх БАПЦ Архіяпіскап Сяргей пераехаў у Аўстралію, а Япіскап Васіль у ЗША. Такім чынам паўсталі дзьве Епархіі БАПЦ на чужыне ачоленыя япіскапамі.

16 лютага 1968 г. быў хіратанізаваны на Япіскапа архімандрыт Андрэй, а 10 сакавіка тога году адбылася хіратонія на Япіскапа архімандрыта Мікалая. Такім чынам Беларуская Аўтакефальная Праваслаўная Царква мела 4-х япіскапаў з Першагерархам Архіяпіскапам Сяргеем на чале. Такі стан трываў вельмі коратка, бо 6-га чэрвеня 1970 г. адыйшоў на вечны супачынак блаж.пам. Архіяпіскап Васіль, Сакратар Сабору Япіскапаў. На гэту пасаду быў прызначаны Архіяпіскап Андрэй. Цераз год, 2-га кастрычніка 1971 г., спачыў у Богу й Першагерарх БАПЦ Архіяпіскап Сяргей. Кіраўніцтва БАПЦ аўтаматычна пераняў Сакратар Сабору Япіскапаў, Архіяпіскап Андрэй.

У сувязі з гэтымі зьменамі Сабор Япіскапаў пастанавіў склікаць 2-гі Сабор БАПЦарквы на Чужыне, каб за прыкладам іншых Праваслаўных Цэркваў усталяваць Мітраполію, ачоленую Мітрапалітам.

Сабор адбыўся 27–29 травеня 1972 г. ў царкве Жыровіцкае Божае Маці ў Гайленд Парк, Нью Джэрзі, ЗША. Мітрапалітам быў аднагалосна абраны Высокапраасьвячэнны Архіяпіскап Андрэй. Сабор абраў таксама Раду БАПЦарквы й Рэвізійную Камісію. Рада БАПЦ выбрала сябровў Кансысторыі, якія пад старшынствам Уладыкі Мітрапаліта вядуць справы Мітраполіі. Другі Сабор БАПЦ таксама прыняў новы Статут БАПЦ, хоць і ў незавершанай яшчэ форме.

Усталяваньне Мітраполіі БАПЦ ў ЗША ў 1972 г. адбілася цікавым рэхам на Бацькаўшчыне: у Менску, дзе ад арышту й трагічнай сьмерці сьв.пам. Мітрапаліта Мэлхісэдэка ў 1920-х гадох мітрапалічы пасад зусім пуставаў, і толькі пасьля вайны пачаў дзеіць нейкі архіяпіскап Васілій прысланы Масквою, раптам паяўляецца Філарэт, Мітрапаліт Менскі й Беларускі. Хоць і невялікая, але ўсё-ж нейкая ўступка Беларусам з боку маскоўскіх сатрапаў.

Пасьля Сабору БАПЦ Кансысторыя апрацавала кароткі мэмарандум да Ўсяленскага Канстантынопальскага Патрыярха, у якім падала гістарычныя зьвесткі пра сувязі Беларускае Праваслаўнае Царквы з Канстантынопальскім Патрыярхам і пра шляхі Яе адраджэньня. Мэмарыял высланы з датай 3-га кастрычніка 1972 году. Гэта першы раз адноўленая БАПЦ паінфармавала сваю Матку-Царкву пра сваё адраджэньне й наагул існаваньне, так ізноў навязваючы парваную ворагамі нітку гістарычнай традыцыі. Ад гэтага часу Ўладыка Мітрапаліт Андрэй пачаў абменьвацца сьвяточнымі віншаваньнямі з нагоды Вялікіх Сьвятаў Раства Хрыстовага й яго Ўваскрасеньня з Усяленскім Канстантынопальскім Патрыярхам, з другімі Патрыярхамі Ўсяленскага Патрыярхату, з Мітрапалітамі ды Япіскапамі іншых Праваслаўных Цэркваў у Заходнім Сьвеце. Аб гэтым пісалася ў нашым часапісе *Голас Царквы*. Кансысторыя БАПЦ узнаўляе рэгулярнае выдавецтва *Голасу Царквы*. Галоўнае рэдактарства было, як і раней, у руках сп. Міхася Міцкевіча.

За гэты кароткі час БАПЦ значна ўзмоцнілася й разбудавалася. Парахвія сьв. Апосталаў Пятра й Паўла ў Адэлайдзе, Аўстраліі, дабудавала прытвор, паставіла купалы й пабудавала залю пры, царкве, дзе адбываюцца розныя парахвіяльныя й грамадзкія ўрачыстасьці. Кансысторыя купіла царкоўны будынак з заляй і пяцьцю акрамі заселенай зямлі, дзе паўстала новая парахвія пад кіраўніцтвам Мітр. Прат. а. Карпа Стара. Парахвія сьв. Духа ў Дэтройце, ЗША, дакупіла пры царкве дом для сьвятара. Парахвія Жыровіцкае Божае Маці ў Манчэстары, Англіі, купіла й адрамантавала царкоўны будынак. Гэта першая парахвія ў Англіі якая здабылася на ўласны будынак.

Парахвія Сьв. Кірылы Тураўскага ў Таронта, Канадзе, купіла больш будынак у якім уладжана царкву, а пры ёй вялікую залю; апрача гэтага парахвія набыла селішча *Слуцак* з домам і некалькімі акрамі зямлі ў прыгожым месцы. Парахвія сьв. Віленскіх мучч. Антона, Яна й Эўстафа ў Мэльбурне, Аўстраліі, купіла й адрамантавала будынак для царквы ды пабудавала пры ёй залю.

У 1976 г. Статутовая Камісія закончыла працу над Статутам БАПЦ, які Кансысторыя выдала ў ангельскай мове ў 1979 годзе.

Як бачым наша Мітраполія БАПЦ прарабіла вялікую разбудоўчую працу, ды значна павялічылася царкоўная маемасьць. Пры гэтым трэба сьцьвердзіць вялікую ахвярнасьць духавенства БАПЦ, якое праз увесь час працавала ахвярна, найчасьцей не атрымоўваючы аплаты за працу. З гэтае прычыны ствараецца праб-

(працяг на 10-й бачыны)

LETTER TO THE EDITOR

CRITIQUE of 'CRITICS'

Dear Sir:

After reading your editorial reply to your "critics" in the BYELORUSSIAN TIMES (No. 30 & 31), I would like to add a few points to your timely observations concerning our Byelorussian church community in New York.

Firstly, I have the pleasure and priviledge to congratulate you on your rational insight into the long-standing complicated secular and religious problems which have reappeared in our Byelorussian society.

Secondly, I wish to state for the record that your "critics", who probably are intimate friends and political cohorts of former Archbishop Mikalay from Canada, have attempted to convert Mikalay with their "political guidance" which led him to such a terrible historical predicament. It is a tragic and an unfortunate example that always happens to a religious personality who falls into the hands of some unscrupulous "politicians-critics" where church leadership becomes a Machiavellian means to their political ends of controlling their brothers.

For the third time since World War II the Byelorussian immigration in the Free World has been forced to endure social upheavals as a result of the struggles between warring factions for the supremacy over their followers. Unpardonably, secular problems repeatedly have been brought into the life of our orthodox church. Friction between politically divergent groups of people is probably natural and unavoidable, however the dirty turmoil which spilled over into the church community is a sin against humanity.

Byelorussian immigration basically is political. Most of these people are ideologically dedicated patriots who for thirty years continually sacrificed their private comforts for the national cause. This, however, creates a question why these good men still do not see a simple fact that their devotion is being used against them by unscrupulous "critics"? And also, why these dedicated individuals automatically reject the fundamental natural principle that ten simple rational heads working together in harmony are much more socially productive than one bitter genius who was deprived by foreigners all his life at home of his own national expression. The "educated critics", that is the Byelorussians who escaped from "Russian national communism" and had to look for their personal freedom of expression in foreign lands, should know better and not resort here to dictatorial methods with respect to their "uneducated" countrymen. They have to educate them, not dictate to them; they have to provide equal opportunity to their children and never force them out of Byelorussian clubs; they have to build new Byelorussian institutions without destroying the old ones.

Now comes the burning question – who are these critics? Are they misled Byelorussian patriots or are they the usual floating international scum who have found another convenient way of earning some money. The "critics" should see that the die is cast now and tell their story if they have one. From open dialogue, I am sure, all Byelorussian people will derive some benefit.

It is very commendable that the majority of our people jealously guard and support in their own way the "democratic process" in Byelorussian social life. Unfortunately, the same dedicated "guardians of democracy" due to their goodness as human beings and also because of their political naivete have brought their conditioned misconception of democracy to our living church body where democratic secular expression does not apply at all. Religious dogmatic principles established over the millenia cannot be changed by lay people. One cannot bring a union into church life; it is not a factory shop.

During the Brooklyn turmoil in 1968, an American civil court found the "Brooklyn majority" (Rev. G. Obremsky) to be wrong in trying to impose their "democratic" views on Archbishop Vasily. Rev. Obremsky's "majority", therefore, had no choice but to leave the church building they had renovated with their own hands and to look for some alternative religious leadership.

It is nothing new to our Byelorussian community that our national ideology and our physical existence over past centuries have been kicked around like a soccer ball between West and East, between Rome and Moscow. However, it is hard to understand the continually reoccuring fact that the Byelorussian political leadership unexplainably lacks the inclination or ability to understand the present-day reality that prolonged internal quarrelling creates an adverse political climate in our search for national independence.

It is also high time for our political leadership to take the necessary steps to increase party membership, create an open confederate political body which would unite our parochial factions and thus provide immunity against foreign influences. The fact that the two present Byelorussian factions are treating each other in their social interactions as two primitive Indian tribes once did, provides no relief from our national nightmare. Also, the recent historical theory that depicts Byelorussian ethnographic territory as a cradle of all Slavic civilizations becomes a hoax if one objectively tries to answer one question: why we Byelorussians as an independent people during most of our recorded history always were meek and hesitant toward our younger Polish and Russian half-brothers?

The need is there. We have to change our political outlook, our attitude, and national behavior toward all our neighbors. We have to grow up in a hurry since mistrust and hatred among nations in the present-day world community is ever-increasing.

The Byelorussian church, whether orthodox, catholic or any other denomination, should be absolutely free from any secular control or domination. On the other hand, our churches should also learn how to take care of all their children even-handedly and provide an objective forum for unavoidable dialogue and be ready to provide spiritual leadership to all political factions having Byelorussian national good in mind. History shows us that our secular leadership till now was unable to mobilize the available educational resources to cultivate fellowship and induce a morally strong internal stewardship, thus becoming a universaly respected humanitarian force. If we fail here to create a church free of political and secular forces, then we have no right to win the minds and hearts of the Byelorussian people at home.

Sir, your critics – the know-nothing nihilists – who after residing for thirty years in the Free World are still unable to learn the principles of good citizenship or social decency since they continue to send to you anonymous letters of intimidation and smear. It is good that your "critics" did not succeed in forcing you into the political quiescence they now need so desperately. Again, they proved that they do not believe in a free dialogue among free people on the pages of a free press.

The above-mentioned "critics-rats" who apparently still prefer to base their leadership on the ideas found in a Byelorussian proverb: "strike your own to frighten a stranger" should have been eliminated long ago from the Byelorussian national decision-making process for the general good.

The present situation clearly shows that for many years, Metropolitan Andrew had refused to be a simple pawn in the hands of your "critics". These "critics" are now desperately trying to cling to former Bishop Mikalay from Canada whom they have created in the first place, and who now is forced to pay back in kind. Unfortunately, these "critics" no doubt will again mislead their honest followers into deeper political blunders.

Finally, one could make an unusual statement that perhaps it is God's own design that the turmoil in our Byelorussian Church arose in the way it did. Now there is at least a great opportunity for our orthodox majority to create one Byelorussian Autocephalic Orthodox Church which will unite all our people in one harmonious God-loving family. Metropolitan Andrew showed us all, by his determination and understanding of political reality, the road we must take to preserve the freedom of the Byelorussian Autocephalic Orthodox Church and to save it from imminent destruction. A church free of political domination is an indispensible spiritual power which will provide us with the requisite inspiration and will lead us to the road of political independence in the near future. Any political party which harbors some hidden designs of political dominance over any living church is unavoidably negating its own political existence.

Every Byelorussian in the Free World who is conscious of his religious duties should support and join Metropolitan Andrew in his struggle against the few power-hungry political nihilists. All non-believers and other religious sects should desist from meddling in the temporary difficulties of their orthodox countrymen. It is also in the former's self-interest that the orthodox church does not become a Byelorussian national state church.

It is evident that any son who desires to throw out his father from the father's house can never represent a moral example of good church leadership to a moral people. The conditions for reconciliation in the Byelorussian Orthodox Church were greatly enhanced by recent developments in our communities. Hence every Byelorussian-American should join Metropolitan Andrew and Bishop Iziaslav in daily prayer to God for our common better tomorrow.

– Eugene Nestor
New York

ЦІ ПАМЯТАЕЦЕ ПАДОБНЫЯ ЗАКІДЫ „ЧАСУ"?

Рэдакцыя польскае газэты „Новы Дзеньнік" у нумары з дня 21 ліпеня, 1982 г., надрукавала ліст у рэдакцыю, аўтар каторага моцна крытыкуе рэдактара за зьмяшчэньне артыкулаў у справе грашовага скандалу кардынала Коды з Чыкага й абвінавачвае польскую газэту падарваньнем апініі ня толькі кардынала, але й усяе Каталіцкае Царквы.

У сваім адказе, рэдактар піша, што прэса мае абавязак зьмяшчаць навіны й добрыя й кепскія і, што „аб праблемах кардынала Коды шырака пісалася ў амэрыканскіх газэтах, перадавалася па радыі й тэлевізіі, дык чаму-ж мы павінны былі гэта хаваць перад сваімі чытачамі?"

Мітраполія...

(працяг з 9-й бачынкі)

лема папаўненьня сьвятарскага сану. Прыняцьце сьвятароў з іншых юрысдыкцыяў у нашых абставінах не апраўдала сябе, а наадварот, спрычынілася да вельмі непажаданых вынікаў.

У жнівені 1979 г. быў рукапаложаны ў сан Ярэя інж. Ян Бруцкі, цяпер ужо Япіскап Ізяслаў. БАПЦ вельмі патрабавала новага Япіскапа з веданьнем ангельскай мовы й Уладыка Ізяслаў вельмі добра адказвае гэтым патрэбам, маючы унівэрсытэцкую й тэалягічную асьвету.

CBS slander

(continued from page 2)

been written even in Moscow where every Byelorussian freedom-fighter is called a "Nazi". In Soviet-occupied Byelorussia nearly 60% of the inmates fall into the category of "Nazis and war criminals." This charge is totally untrue but, according to Dimitry Mikheyev, a physicist and a former inmate from the USSR, it perfectly serves Moscow "to intimidate the population."

Our fear is that because of his inadequate knowledge about Byelorussia, Mr. Loftus will fall into the Soviet trap and become a trumpeter of anti-Byelorussian propoganda in the West.

Царква і Людзі ў Бядзе

(працяг з 8-й бачынкі)

пакрыўджаны, хто-б ён ня быў – звычайны работнік, сьвятар, банкір, і т.п.. Цікава, у чым тут ганьба?

А што з тымі судамі не заўсёды ўсё ідзе так, як трэба, гэта ўжо іншая справа. Вось вясной у Ню Брансвіку судзьдзя-жыд сумеў падставіць нам нагу... Што-ж, у лякальных судох такія рэчы магчымыя: судзьдзя вырашае, як яму паглянецца, або хто збоку падкажа..., ды за вынікі адказнасьці не нясе. За мест залячыць, ён разьятрыў рану, нанесеную нашай Царкве, прадоўжыў і паглыбіў хаос. Каб справу выправіць, трэба апэляваць да вышэйшага суду. Усё гэта, нажаль, непазьбежае; трэба перанесьці, перацярпець, як допуст Божы, з моцнай верай, што трыумф Сатаны толькі часовы. „Як доўга думаеце судзіцца?" – пытаюцца бунтаўшчыкі. Наш адказ просты: Пакуль не даб'емся справядлівасьці! Бо суд і ёсьць ходаньне за справядлівасьць.

А тымчасам трэба нам маліцца, дзень і ноч маліцца за нашых няшчасных людцаў, што няўпрыцям сабе папалі ў няволю вавілонскую..., каб Бог даў ім сілу вызваліцца – і верыць, верыць, моцна верыць, што прыйдзе час, калі яно зьдзейсьніцца і мір запануе між намі і мы зажывем ізноў, як адна дружная сямейка.

УСЕ ЗАПРОШВАЮЦЦА НА:

Кірмаш „Атлянтык-Антык"

У Нядзелю 3-га Кастрычніка 1982 Году

Катэдральны Сабор Сьв. Кірылы Тураўскага ў Брукліне, мяйсцовыя арганізацыі й прадпрыемствы ваколіцы Брукліну ладзяць ужо добра ведамы гадавы кірмаш, так-званы, „Атлянтык–Антык" на вуліцы перад Саборам і параду па Атлянтык Эвэню. Спадзяецца каля поў мілёну ўдзельнікаў.

Пасьля заканчэньня Багаслужбы ў Саборы, Парафія Сьв. Кірылы Тураўскага будзе мець свой стэнд з беларускімі стравамі на вуліцы перад Саборам і запрашае іншыя беларускія арганізацыі, асабліва асобы што маюць на продаж вырабы беларускага народнага мастацтва, ладзіць дадатковыя стэнды.

Усе інфармацыі можна атрымаць ад Парафіяльнай Рады.

ЗАЎВАГА: У нядзелю 3-га кастрычніка ў дзень кірмашу, вуліца перад Саборам Сьв. Кірылы Тураўскага ў Брукліне (Атлянтык Эвэню) будзе зачынена – машыны трэба будзе ставіць у блізкім гарадзкім гаражы.

Да пабачаньня на кірмашы „Атлянтык–Антык"

– Парафіяльная Рада Прыходу Сьв. Кірылы Тураўскага